

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zapadno od njega . . . . . 8 helera	U Beogradu i u krajevima zapadno od njega 2.00
U Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni i Hercegovini . . . . . 10 helera	U Hrvatskoj, Slavoniji, Bosni i Hercegovini 2.50
I Dalmaciji po cijeni od . . . . . 12 helera	I Dalmaciji 3.00
Ivanjica ovog područja po cijeni od . . . . . 12 helera	U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije 4.00
	U inostranstvu 4.50

Oglasi po cijenu.

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplate Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38.

Ratni izvještaji.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 21. februara.

Istočno i jugo-istočno bojište:

Nije bilo nikakvih naročitih događaja.

Talijansko bojište:

Na primorskom bojištu bila je topnička borba poslije podne opet dosta živa. Noću je jedna neprijateljska letilica izbacila bombe na naše položaje na Krasu i na neka mjesta, nepostigavši pri tome nikakva dejstva. U judikarskom odsjeku našom je mitraljeskom vatrom oborena jedna talijanska letilica, i to istočno od Monte Cadria. Vođa je poginuo, a osmatrač teško ranjen.

Zamjenik glavnog generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 21. februara.

Zapadno bojište:

Tmurno vrijeme i kiša sveli su borbenu djelatnost u umjerene granice. Jugo-istočno od Yperna i s obje strane kanala La Bassée izjalovili su se napadi engleskih izvidničkih odjeljenja; isto su se tako izjalovili djelomični francuski napadi kod Flirey-a između Maase i Mosele. Južno smo od Le Trasloy-a 19. o. mj. oduzeli neprijatelju jedno uporište i tom prilikom zarobili 2 časnika i 36 vojnika, a zaplijenili 5 mašinskih pušaka.

Istočno bojište:

U pojedinim odsjecima fronta naročito u šumskim Karpatima i u obje strane doline Oltos, topnička vatra i predstražarska čarkanja.

Macedonsko bojište:

Poslije živahne vatre između Vardara i dojranskog jezera napadala su na veće engleske odjeljenja. Napad je odbijen.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Nova američka nota Austro-Ugarskoj.

Dok su Sjedinjene Države prekinule diplomatske odnose sa Njemačkom, one su svoj odnos prema austro-ugarskoj monarhiji ostavile nekako u neizvjesnosti, a to se stanje u Sjedinje-

nim Državama tako komentarisalo, da predsjednik Wilson još jednako ima mogućnost da utiče na tok pooštrenog podmorničkog rata. Sada pak u washingtonskoj „bijeloj kući“, pošto su uvidjeli da središnje vlasti bez ikakvih obzira misle produžiti vodjenje pooštrenog podmorničkog rata, žele kanda da budu načisto i u pogledu odnosa sa Austro-Ugarskom, ma da ne može biti nikakve sumnje o njenom solidarnom držanju sa Njemačkom. Kao što se zna, habsburška monarhija do sada je već tri puta navukla na se negodovanje Sjedinjenih Država; prvi put je bilo zbog potapljanja talijanskog poštanskog broda „Ancona“ 7. novembra 1915. godine, drugi put zbog potapanja engleskog parobroda „Persia“ 30. decembra iste godine, a treći put, kada su Sjedinjene Države optuživale monarhiju, da se preko ličnosti, koje stoje u vezi sa austro-ugarskim poslanikom u Washingtonu, mijesha u unutarnje američke političke prilike. U tu je afairu bio uvučen i tadašnji austro-ugarski ambasador dr. Dumba, pa je s toga morao biti smijenjen.

Osvrćući se nanovo na oba pomenuta potapanja u Sredozemnom moru, Sjedinjene Države uputile su preko svog poslanika u Beču 19. ov. mj. novu notu austro-ugarskom ministarstvu spoljnih poslova. Nota se završava izjavom Sjedinjenih Država, da one žele „konačno i jasno da budu obavješteno o tome, kakvo gledište c. i k. vlada pod ovim okolnostima zauzima u pogledu vodjenja podmorničkog rata i da li se obećanja, data prilikom slučaja sa „Anconom“ i „Persiom“, imaju smatrati da su izmijenjena ili povučena“. Obećanje, o kojemu se ovdje govori, poklapalo se u glavnom sa obećanjem, što ga je bila dala Njemačka, naime da će se podmornički rat po mogućstvu voditi u saglasnosti sa zahtjevima čovječanstva i da se neće potopiti ni jedan sporazumni trgovački brod, a da ne bude prethodno opomenuto i da njegovo posadi ne bude ostavljeno vrijeme da se spase čamcem, izuzev da taj brod pokušava da bježi ili da napadne na podmornicu. No za tu koncesiju bile su bečka i berlinska vlada vezale kao uslov zahtjev, da Sjedinjene Države imaju od Engleske da postignu napuštanje njene taktike ubijanja austro-ugarskog i njemačkog gradjanskog stanovništva gladju, pošto je takav postupak protivan međunarodnom pravu.

Radi izvršenja te obaveze ostavile su središnje vlasti washingtonskoj

vladi preko godinu dana vremena, a ova se ipak ni najmanje nije trudila, da ozbiljnije pregovara sa engleskom vladom o tome pitanju. Kada je poslije toga još sporazum podrugljivo odbio ponudu središnjih vlasti za mir, one više nijesu imale nikakvog razloga, da i na dalje budu obzirne, pa je tako došlo do objave opšte blokade, u vezi sa kojom se naravno podmornički rat mora voditi onako, kako to odgovara odlikama toga oružja, ako se u opšte hoće da postigne željeni cilj. Valja imati na umu, da ni sporazum u međuvremenu nije sjedio skrštenih ruku; on je naružavao svoje trgovačke brodove topovima, a izdao im je naredbu, da ne samo sačekaju napad podmornice, već da je odmah sami napadnu, bilo vatrom iz topova, bilo naletanjem samim brodom na nju. Prema tome, ako bi središnje vlasti i na dalje vodile podmornički rat na dosadani način, one bi reskirale da izgube krajnji uspjeh.

Još se ne zna kako će odgovoriti austro-ugarski ministar spoljnih poslova na tu notu, ali svakako da će taj odgovor biti u potpunom skladu sa izjavama, koje su date neutralcima prilikom objave pooštrenog podmorničkog rata i opšte blokade. U glavnom taj će odgovor imati samo formalnog karaktera, kao što je i najnovija američka nota habsburškoj monarhiji akt zblunjenosti. Svojom postupkom prema Njemačkoj predsjednik Wilson nekako je sjeo između dvije stolice, jer se nije obistinila njegova nada, da će time povući za sobom sve neutralce. U samim Sjedinjenim Državama pak on nailazi na toliku struju u korist mira, kakvu sigurno nije očekivao. Uslijed toga on hoće da dobije vremena, pa je zato i dao uputiti grofu Czerninu ovu notu. No svakako, da je i on sam načisto s tim, kakav će biti odgovor na nju.

Narodnosni princip.

„Prager Tageblatt“ piše:

Sporazum traži podjelu Austro-Ugarske u ime narodnosnog principa. Već je ukazano na to, da i ne misli da daje pravo samoopredjeljenja onim narodima, koje su sporazumne države nasilno utjelovile. Ali ne manje značajan je fakt, da se u sporazumnim zemljama čuju vrlo mjerodavni glasovi radi ograničenja narodnosnog principa. Taj princip treba po tim glasovima u toliko ograničiti, u koliko on treba da postavi granice osvajačkim požudama ratnih političara sporazumnih vlada. U pogledu Turske stvar je

blagotvorno daje, da se pred našim očima razvija šarena i grandiozna slika života. U bilini, u nama i u parostroju zbivaju se promjene, zbivaju se najrazličitiji procesi, od kojih neprestano sudjeluje energija. Kod jednih se procesa nakuplja, stvara, a kod drugih se troši, oslobađa. Dolazi i prolazi. Odkuda i kamo ide? Zar u nepovrat?

K nama dolazi sa Sunca. Evo ovako: kad se u puno proljeće zazelene gora i livada, kad se na vascijeloj našoj Zemlji razastre spram blagog i svijetlog Sunca široko lišće raznog drveća i usko sićušnih travki, onda se u tom zelenom lišću zbivaju oni važni procesi, kojima se prenosi i sakuplja energija sa žarkog Sunca na našu Zemlju od postanka prve zelene biline na njoj, sve do današnjega dana. A zbivaju se ti procesi velebnim mirom, polaganom, ali ustrajnom; djevičansko se zeleno bilje kupa u blagim sunčanim zrakama, a sve to prati tek vjetrovi, kao da tiho miluje lišće njegovu, a ptice cvrkutom pozdravljaju blagotvorni svjetli dar, što ga božanstvo Sunce razasiplje širokom rukom na bijednu i mukotvornu našu Zemlju. U zelenom bilju, u njegovim malenim ćelijama ili stanicama nalaze se aparati i uvjeti za kemijske procese, koji vežu, sakupljaju i tako pohranjuju sunčanu energiju, koja kasnije stupa u akciju u svekolikoj šarenoj igri života i rada na našoj zemlji. Zeleno se naime bilje hrani iz uzduha. Iz uzduha upija lišće u svoje malene stanice jedan plin, zovu ga ugljični dvokis, jer je gradjen od ugljika (C) i kisika (O₂): CO₂. Taj jednostavni plin najvažnija je hrana zelenih bilina, jer iz njega izgraduju sebi bilne materijal, što ih

Ali ne samo tirolski Nijemci treba da budu žrtvovani strateškim interesima talijanske ekspanzivne politike, već i Jugoslaveni, za koje je u ovom ratu priliveno toliko krokodilskih suza. Ona mnoga ostrva i uočišta u južnom primorju Adrije prete sigurnosti talijanske trgovine, pa s toga mora i Dante da se bacil u političke rite, jer njegova izreka „Quarnero che Italia chinde e suol termini bagna“ ne može se pod modernim uslovima smatrati dovoljnom. Talijanska sigurnost dakle zahtjeva aneksiju većeg dijela istočnog primorja. Obzir na tu sigurnost „mora da stavi granice primjeni narodnosnog principa. Bez sumnje će Italija rado priznati zahtjeve jugoslovenske drža-

ve u pogledu podesnih luka na Adriji. Ali to nije to isto, što bi bilo ustupanje cijelog istočnog primorja južno od Quarnera i ostrva, budi kojoj drugoj sili“.

Kad se u stvar malo bolje zagleda, onda izlazi, da Italiji u ovom ratu nije toliko stalo do „neoslobodjenj braće“, čije bi se glavno od svoga zaledja potpuno zavisno sjedište Trst aneksijom konačno upropastilo, koliko do zadobijanja slovenskog jadranskog primorja. Uzgred se nameće pitanje: Ako se opravdanje te aneksije traži u strahu od podmornice, onda bi vrijedno bilo znati, od čijih se podmornica boji Italija. Austrija treba da bude lišena svoga primorja, a da će Srbija možda za svoj račun i za prekomorsku ekspanziju htjeti da vodi flotnu politiku u velikom stilu, svakako da je za poduze vrijeme isključeno. Boje li se dakle u Italiji, da će Velika Srbija voditi rusku vazalnu politiku? Protiv Italije ostaje tada nevinost srpske politike, zbog koje je morao da bukna svjetski rat? Gdje ostaje uvjerenje, da će mir, koji bi sporazum diktirao, donijeti Evropi trajan mir, pravdu i prijateljstvo naroda? Jer navodno je „trajni mir“ ideal, za koji se sporazum isključivo i dalje bori.

Amerika i središnje vlasti.

Predstoji sporazum?

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Amsterdam, 21. februara.

„Daily Telegraph“ saznaje iz New-Yorka: Američka štampa posvećuje predstojećem njemačko-američkom sporazumu mnoge članke i smatra da bi bilo umjesno, da se održi jedna konferencija između zastupnika Sjedinjenih Država i Njemačke. Veliki dio listova, koji su Njemačkoj prijateljski naklonjeni, zahtjeva da se nađe podesan put i način, kojim bi se izbjegao rat između Njemačke i Sjedinjenih Država.

Izgledj za rat ili mir u Americi.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Berlin, 21. februara.

„B. Z. am Mittag“ javlja iz Christiane: Dopolisnik „Central-Newsa“ javlja brzojavom, da svi prijatelji mira živo rade na tome, da se rat između Njemačke i Amerike spriječi i da srbizuju predloge, koje Wilson namjerava da podnese kongresu. Među članovima kongresa je agitacija za mir uzela posljednjih dana većeg maha.

Suprotno ovome „New-York World“ posmatra izgledje za mir pesimistički i opominje Wilsona, da se mora izmiriti sa činjenicom, da između Amerike i Njemačke već postoji ratno stanje.

Mogućnost centralno-američkih zapleta.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Zeneva, 21. februara.

„New-York Herald“ javlja: Američka vlada računa sa mogućnošću, da jednovremeno izbiju nemiri i zapleti u Meksici, na Kubi, Haiti i u San Domingu.

Podlistak.

Dr. Fran Bubašević:

Sunce i život.*

„Ta ista nikad nevidjena usta, što nekada su životvorno rekla: „Nek bude svjetlo!“ — i to svjetlo bi! Ta ista nikad nevidjena usta Zanijemila su; krvca što je tekla Kroz žile svjetla smrznu se i susta, A zemlja bje ko stožer ledeni... Svjetloša se izmorio s'jedi i mrača mu se lice, Niz zlaćane mu nekad trepavice Za suzum samo suzica se ledi“.

Tako pjeva pogrebnu pjesmu Suncu i svijetu najveći naš moderni pjesnik Silvije Strahimir Kranjčević, onom Suncu, kojem se čovječanstvo još prije vremena egiptaskog kralja Amenhotepa IV. (oko 1.400 god. pr. Kr., postavio Sunce za vrhovno božanstvo), pa sve do naših nervoznih i teških dana divilo kao izvoru i podržavatelju svijeta i života. Baš zato je čovjek Suncu podigao hrabrovo, pjevao himne, u kojima kaže:

„Slava Tebi, o Re, kod izlaza, a Atum kod zalaza! Izlaziš, popinješ se, siješ i siješ Svijetlom svojom krunom na glavi kao kralj bogova, Jer ti si gospodar neba i zemlje!“

Baš zato poklonila se Suncu jednako mudra nauka, kad ga ozbiljno nazivlje „izvorom sve žive sile i sveg gibanja, svega života i rada na zemlji“, kao i tankočutna lirski poezija, kad mu na usta našeg pjesnika šapuće:

„Ti ne znaš Sunce: kada grane i zlatnom usnom ljubiv vrške gora Kô zlatni bog, a površina mora purpurnim smiješkom smiješit mu se stane“

Ko naše Sunce mi smo: sve miline nas mame slašću i nas strast izgara, a i zapac naš je od krvi i žara“.

(Milan Begović: Knjiga Sunca).

Pa što se krije u toj božanskoj veščini, što gori na nebu — kako kaže sv. Ivan Zlatousti — kao velika svijeća, te nas napunja udivljenjem i poštovanjem kao i strahom, da će jednom utrnuti i pasti s neba?

Krije se svjetlo i toplina, krije se tajna moć, živa sila, što goni krv kroz žile naše i žile svijeta, krije se ono, pred čime moderni pogani Wilhelm Ostwald udara glavom o pod kao pred božanstvom, a krsti ga energijom. Sunce je izvor energije.

Čovjek ne može misliti ni raditi, ako se ne hrani. Željeznica i parobrod ne može polaziti s kraja na kraj svijeta, ako se ne loži peč njezina parostroja ugljenom ili drvima. Bilina ne može razviti krasnog cvijeta i ploda svoga, a da ne uzimlje materijal iz zemlje i zraka i da je ne obasijava svjetlo danje. U našoj hrani, u ugljenu, u svjetlu danjem sakrivena je i nalazi se tajna moć, energija, koja čini, da radimo i mi i naši strojevi, koja

blagotvorno daje, da se pred našim očima razvija šarena i grandiozna slika života. U bilini, u nama i u parostroju zbivaju se promjene, zbivaju se najrazličitiji procesi, od kojih neprestano sudjeluje energija. Kod jednih se procesa nakuplja, stvara, a kod drugih se troši, oslobađa. Dolazi i prolazi. Odkuda i kamo ide? Zar u nepovrat?

K nama dolazi sa Sunca. Evo ovako: kad se u puno proljeće zazelene gora i livada, kad se na vascijeloj našoj Zemlji razastre spram blagog i svijetlog Sunca široko lišće raznog drveća i usko sićušnih travki, onda se u tom zelenom lišću zbivaju oni važni procesi, kojima se prenosi i sakuplja energija sa žarkog Sunca na našu Zemlju od postanka prve zelene biline na njoj, sve do današnjega dana. A zbivaju se ti procesi velebnim mirom, polaganom, ali ustrajnom; djevičansko se zeleno bilje kupa u blagim sunčanim zrakama, a sve to prati tek vjetrovi, kao da tiho miluje lišće njegovu, a ptice cvrkutom pozdravljaju blagotvorni svjetli dar, što ga božanstvo Sunce razasiplje širokom rukom na bijednu i mukotvornu našu Zemlju. U zelenom bilju, u njegovim malenim ćelijama ili stanicama nalaze se aparati i uvjeti za kemijske procese, koji vežu, sakupljaju i tako pohranjuju sunčanu energiju, koja kasnije stupa u akciju u svekolikoj šarenoj igri života i rada na našoj zemlji. Zeleno se naime bilje hrani iz uzduha. Iz uzduha upija lišće u svoje malene stanice jedan plin, zovu ga ugljični dvokis, jer je gradjen od ugljika (C) i kisika (O₂): CO₂. Taj jednostavni plin najvažnija je hrana zelenih bilina, jer iz njega izgraduju sebi bilne materijal, što ih

Ali samo uz pomoć Sunca. Ne treperil zeleno lišće za zabavu od milovanja sunčanih zraka. Ono im ispija krv i snagu, žedno proždire energiju, što no silazi sa Sunca k nama na Zemlju. A ta se energija ne gubi. Ona je pohranjena u bilinskom materijalu, od kojeg je marna bilina izgradila gđavdo tijelo svoje. Hraneći se bilinskom hranom unašamo mi tu energiju u naše tijelo, ona se kod procesa, što se zbivaju s hranom u našoj krvi i našim stanicama opet oslobađa i stupa u akciju kod vascijelog našeg du-

ševnog i tjelesnog rada. Bez te energije ne bi se mogli ni micati, ni misliti. Bez nje ne bi bilo života u nama!

All od davnih vremena, otkako se prvput zazeljenila svježa, mlada kora naše Zemlje do danas poraslo je silno mnoštvo bilja na njoj. Ne izjedoše svega čovjek i životinje, da zapale i njeze u sebi iskri. Života, što no im kapnu sa Sunca. Mnogo je toga čovjek sagorio na svojim ognjištima, da izbjie iz suha drveta živu silu, toplinu, što mu ju je Sunce ondje tajnovito spremilo za hladne i bezsunčane dane. Još više od toga bilja sagnije na površini Zemlje, vrativši okolini sunčani dar svoj, kad se raspadne u prah i plin (ugljični dvokis), od kojega je i postalo. Ali se dešavalo i još se danas zbiva, da su silne mase bilja došle pod vodu i zemlju i nemogavši potpuno sagniti i raspasti se, ukloče su se i okamenile: pretvorile su se u ugljen. U onaj ugljen, što ga čovjek ruje ispod zemlje i kamenja, da izbije iz njega živu silu, toplinu, onu sunčanu energiju, što je još u njemu zaostala i da stavi u gibanje i rad pomoću njezinom goleme strojeve, lake parobrode i strelovite željeznice. I kad nastane klopot silnih kola i fičuk parostroja, koji nadomijestaju tisuće i tisuće marnih ruku, Sunce se majestetički šee nad tim ponosnim izumima bogca čovjeka, kao da zna, da sve to pokreće onaj neznatni dio svijeća i topline, što ga od svog golemog izobilja dobrostivo presiplje na siromašnu zemlju.

A zar je Sunce doista tako bogato, tako puno svjetla i topline, da se nikada ne će iscrpiti goleme zalih energije, što ih šalje u svemir? Ili će se jednom i nje-

* Ovaj napis prenašamo iz mjesečnika hrvatskog prirodoslovnog društva „Priroda“, broj 2.

Rekrutovanje u Americi.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Zeneva, 21. februara. Prema washingtonskim brzojavima pariskih listova, održala se ovih dana u Washingtonu tajna mornarska konferencija, koja se bavila riješenjem izvjesnih tehničkih problema. Po naredjenju ratnog ministarstva i ministarstva mornarice započelo je rekrutovanje na cijelom području Sjedinjenih Država. Poštanski uredi dobijaju pet dolara nagrade za svakog regruta. Rekrutovanje je dobrovoljno, a vrši se po ranijem engleskom uzorku.

Uputstvo američkim brodarskim kapetanima.

Kb. Bern, 21. februara. Agencija „Radio“ javlja iz Washingtona: Kapetani brodova dobili su tačna uputstva odnosno nekih pristaništa, kojima su prilazni putevi zatvoreni minama.

Neograničeni podmornički rat.

Obustava transporta municije za Evropu. (Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Zeneva, 21. februara.

„Evening World“ javlja, da od 28. januara nije ni jedan transport municije otišao iz američkih pristaništa za Evropu.

Sinarhvanje prenosnih sredstava četvornog sporazuma.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Basel, 21. februara.

„Corriere della Sera“ javlja: Smanjivanje tonaze nadmašuje pesimističke račune. Neutralno brodovlje sa svim je otpalo, a broj trgovinskih brodova četvornog sporazuma, koji putuju, iznosi jedva nekoliko desetina.

Zürich, 21. februara.

„Italia“ javlja, da se opadanje broja trgovinskih brodova u talijanskim pristaništima vrlo ozbiljno ocjenjuje u ministarstvu. Ne može se više misliti samo o nekoj privremenoj pojavi.

Francusko-engleska poštanska veza prekinuta.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Zeneva, 21. februara.

Prvi put od mjeseca septembra 1914. nisu stigli u Paris listovi iz Londona. Već nekoliko dana nije stigla ni engleska pošta, dokle brzojavna veza sa Engleskom i dalje radi. Paris je uznemiren, jer se ne zna, da li je ovome uzrok kakva vojnička mjera ili njemačka blokada.

Iznevjerilo sredstvo protivu podmornica.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Berlin, 21. februara.

Povodom saopštenja londonskog dopisnika jednog norveškog lista, da u Engleskoj sada vlada mišljenje, da je otklonjena podmornička opasnost, da se broj potopljenih ili uhvaćenih podmornica istina još drži u tajnosti, ali da je još samo pitanje vremena, kad će plovidba brodova biti potpuno bezopasna, — primjećuje „Deutsche Tageszeitung“ da je u sadanjem svijetu prostora i vremena sve u opšte pitanje vremena. Jednovremenošću tih engleskih nada sa izjavom engleskog ministra Handersona, da će engleska vlada i njeni saveznici idućih mjeseci biti stavljeni pred teškoće, kao nikad do sad, dosta je smiješno.

Nesaglasnost obih izjava, koje list ovdje ističe, moglo bi se time objasniti, da su Englezi vjerovali, da su doista pro-

našli jedno sredstvo protivu podmornica, ali da ono u primjeni nije pokazalo uspjeha.

Zastoj u talijansko-engleskom poštanskom saobraćaju.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Lugano, 21. februara.

Gornjo-talijanski poštanski uredi obavljaju, da je u poštanskom saobraćaju sa Engleskom nastupio zastoj, koji zahtijeva, da se svijet ograniči u poštanskom saobraćaju sa Engleskom.

Potopljeni brodovi.

Kb. London, 21. februara.

„Lloydova“ ogentura javlja: Potopljeni su jedrenjaci „Terreneuve“, „Majola“ i „Borowski“.

Ozbiljan francuski glas o neograničenom podmorskom ratu.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Bern, 21. februara.

Dok mnogi francuski listovi nastoje da umanje važnost podmorskoga rata, piše „Petit Parisien“: Neograničeni podmorski rat u prkos svega umanjivanja vrlo je opasan. Zabrinita javnost ima pravo da bude informisana o tom. Tajnik mornarske komisije Gerrat izjavio je, da su podaci ministra mornarice odnosno gubitaka na moru kadri, da javnost zavedu u pogrešno mišljenje. Nijemci potapaju naročito brodove, natovarene žitom, ugljenom i ratnim materijalom. Ne smijemo se zavaravati tobož malim brojem njemačkih podmornica i lakoćom, kojom se one mogu uništiti. Bilo bi sudbonosno, kad bi se u objavljenom neograničenom podmorskom ratu htio da vidi samo „bluff“.

Ponovno uspostavljanje njemačke trgovinske flote.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Berlin, 21. februara.

Njemačkom rajlistagu će se uskoro podnijeti nacrt o zakonskim mjerama za ponovno uspostavljanje trgovinske flote. Kako „Kölnische Zeitung“ izjavljuje, brodogradilnice će se za dopuno gradjenje, koje bi bilo potrebno uslijed ratnih gubitaka, izhuzeti pak i za kupovinu stranih brodova, dobiti zajam iz državne blagajnice do najviše svote od 300 milijuna maraka, računajući, da će nove potrebe zahtijevati približno 1 i pol milijuna tona tovarnog prostora. Brodovi moraju biti gotovi za plovidbu najdocnije pet godina poslije zaključenja mira. Podjela se upravlja prema broju tona, koji su u ratu izgubljeni.

Pristanište Certe slobodne za španske brodove sa žitom.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Berlin, 21. februara.

„Vossische Zeitung“ ima ovaj brzojav iz Madrida: Danas je ovdje obnarodovano, da je Njemačka dozvolila španskim žitnim brodovima slobodan prolaz za pristanište Certe. Ova se predusretljivost pozdravlja opštim zadovoljstvom.

Uništenje danskog kabela.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Haag, 21. februara.

Englezi su razorili veliki kabl između Engleske i Danske. Postoji bojazan, da će biti iz vojničkih razloga razoren i drugi englesko-danski kabl. U ovom bi slučaju Danska ostala bez veze sa Engleskom, Francuskom, južnim evropskim državama kao i Amerikom. Stoga razloga nastoje Danci, da što skorije urede stanicu za bežični brzojav u Lyngby-u.

mu, kako veli pjesnik, omračiti lice, a niz zlaćane trepavice sledeniti suza za suzom!

Sunce je kolosalna plinovita kugla. Volim te kugle je po računima astronomia 1 1/2 milijuna puta veći od voluma naše Zemlje, a po težini je Sunce samo 324.000 puta teže od mase naše Zemlje.

Toplina se mjeri kalorijama. Jednom kalorijom (1 cal) naziva se toplina, što je potrebna, da se jedan kubični centimeter vode ugrije za 1 stupanj Celzusa, n. pr. od 15° na 16° C. Upravo je nepojmljivo velika količina topline, što je Sunce izdijava. Izračunalo se, da Sunce odašilje od sebe 32x10²⁴ kalorija topline u svakoj minuti vremena. Na godinu bi to bilo 1.68x10²⁷ kalorija. Od te silne topline dolazi na Zemlju tek neznatni dio; drži se nešto oko 2,200,000,000-ti dio svedolike topline. Imajući na umu masu sunčanu, to bi prema navedenom svaki gram Sunca morao izgubiti na godinu dvije kalorije topline.

Ako je tome tako, nije Sunce iscrpivo vrelo topline (energije). Što više, prema današnjem shvaćanju o trajanju života na našoj Zemlji, već bi se odavno morao ugasiiti izvor života i rada na našoj Zemlji. Jer prema masi Sunca i silnom gubitku topline, Sunce bi moglo zadržati svoj žar samo neko 10 milijuna godina. A Zemlja nije baš jako mlada. Ta sam organski svijet opstoji na njoj već sto milijuna godina. Odakle znadu ljudi, da je bilo bilja i životinja već tako dugo na našoj Zemlji. Stotinu milijuna godina nije mačiji kašalj! Zašto nije Sunce u to vrijeme ugasnulo?

Evo, kako to od prilike geolozi prijavljaju: Uzmemo li u ruku komad kalcena, od kojeg je gradjen n. pr. naš Vebit, to ćemo čestito naći u njemu svakim

morskih pužica i drugih životinja. Zato držimo, da je taj kamen, zovu ga vapnenac, morao nastati iz mora, jer u njemu se nalaze, pa bio on upravo s vrha Velebita, tragovi života, koji je jedino mogao egzistirati u moru. A kako je vapnenac nastao iz mora? Evo: Ponajprije su vode, što teku u more, donijele i sebi otopljenog vapnenca, jer prolazeći vode preko vapnenastog tla, podobne su u sebi otopiti nešto malo vapnenca s pomoću ugljične kiseline, što je inače u sebi. Taj otopljeni vapnenac postao je od velike česti u moru plijenom neizmjerne množstva živih bića, koja si od njega izgrađuju svoje kućice, pločice, oklope i skelete. Vijek tih životinja nije dugo trajan; one ugibaju, a njihov vapnenasti materijal pada na dno morskog. Ali nu ni ovdje nema mira; voda, koja ima u sebi ugljične kiseline, stane ga ponovo otapati. Kad ga otopi toliko, da ga u sebi više ne može nositi u otopljenom stanju, počinje se vapnenac taložiti i slagati u naslage za buduće vapnenasto gorje na našoj Zemlji. Prema tome je sve vapnenasto gorje u vezi s organizmima na našoj Zemlji; ono je postalo sudjelovanjem i radom organizama. Organizmi su zato stariji od njega. Imamo li na umu, kolika je masa vapnenastog gorja na našoj zemlji (n. pr. vapnene Alpe, Himalaja) bit će nam jasno da je za opstanak takovih kamenitih masa trebalo kolosalno dugo vrijeme. To će nam postati još jasnije, ako promatramo, koliko vremena treba voda, da izjede i otopi komad vapnenca; spomenički gradjenji od vapnenca (mramora) stoje hiljadu godina na udarcu kiše, a na njima se poznaju tek tragovi ustajne moći vode, koje ih polako, ali sigurno troši i izjeda. Koliko je hiljada godina moralo proteći, dok je tako kiša doista od kraja izjela čitavu

hridinu gorsku, od koje je danas preostalo tek nešto netopive zemlje crljenice!

Zato nam i zemlja, crljenica (terra rossa) govori, da je život na našoj Zemlji moguć i stariji od 100 milijuna godina.

A života nema bez Sunca! Mora dakle da Sunce od nekale namiče toplinu, što je tako rasipno i bezbrizno isijava u svemir. Jer smo onaj neznatni mrvičak, što dolazi na našu Zemlju dotječe, da njeft na njoj kolo i igru života već preko 100 milijuna godina. Mora da se na Suncu zbivaju procesi, kojima se oslobadaju uvijek nove, vanredno velike količine topline. Kakovi su to procesi, ne zna se sigurno.

Julius Robert Mayer došao je na misao, da Sunce dobiva novu toplinu od toga, što u nj padaju vanredno velikom brzinom, poradi velike njegove mase, mnogobrojni meteoriti. Sila njihovog gibanja pretvara se ondje u sunčanu toplinu. Ista bi sudbina — prema Mayerovom shvaćanju — imala zadesiti i planete (dakle i našu Zemlju), pa bi tako planeti žrtvovali konačno svoju vlastitu egzistenciju, samo da spase živu silu (energiju) svoje roditeljice — Sunca. Kad bi tomu bilo tako, morala bi se neprestano znatno uvećavati masa Sunca i ujedno mijenjati brzina rotacije. A to nije.

Veliki Helmholtz istaknuo je — puno vjerovatnije izvor sunčane topline. Prima li neko tijelo n. pr. željezna kugla u sebe toplinu, ona se rasteže, postaje veća. Obrnuto: steže li se vrucije tijelo, to će se kod tog stezanja oslobaditi toplina. I naše sunce jamačno se steže. Helmholtz je izračunao, da je dostatno u vremenu od 100 godina za pokriće svedolike izdijane sunčane energije, da se polumjer

Austro-Ugarska.

Notifikacija stupanja na prijesto cara i kralja Karla.

Kb. Stockholm, 21. februara.

Švedski telegrafski ured javlja: Austro-ugarska je izvanredna misija prispijela danas ovamo, gdje je na stanici dočekana od poslanika grofa Hadika, poslaničkog tajnika grofa Desfours-Walderode i ostalih članova austro-ugarskog poslanstva. Misija je primljena od kralja u svečanu audijenciju. Na večer je njoj u počast priredjen svečani banket.

Kb. Haag, 21. februara.

Članovi su izvanrednoga austro-ugarskoga poslanstva za notifikaciju nastupanja na prijesto cara i kralja Karla primljeni danas od kraljice a poslije i od princa-supruga u svečanu audijenciju. Sutra će ih primiti i kraljica-majka. Ministar je spoljnih poslova priredio u čast poslanstva svečani ručak.

Nadvojvoda Maks u Carigradu.

Kb. Carigrad, 21. februara.

Nadvojvoda Maks posjetio je podgeneralima turske vojske i ministra vojnog Evropa u njegovoj kući na Bosforu i predao svoje posjetnice za članove kabineta. Svečano su audijenciju kod sultana prisustvovali veliki vezir, ministar vojni kao i ministar spoljnih poslova.

Borbe na zapadu.

Priprema njemačkog napada na Calais i Dünkirchen.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Zürich, 21. februara.

„Neue Züricher Zeitung“ javlja iz Zeneve: U dobro obavještenim krugovima vjeruju, da Nijemci pripremaju jedan vrlo jak napad protivu sjevernog fronta Francuske, i to protivu Calaisa i Dünkirchena.

Sporazumne sile medju sobom.

Trgovinska konferencija sporazumnih sila u Rimu.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Lugano, 21. februara.

Kako „Secolo“ javlja, sastae se 12. aprila u Rimu konferencija trgovinskog komitea sila četvornog sporazuma, u kojoj će biti zastupani i Japan, te Rumunjska. Trgovinski je komite engleskog donjeg doma riješio, da u konferenciji uzme učesća. Watson Rutherford će podnijeti konferenciji predlog o međunadnom osiguranju.

Kako Francuzi ocjenjuju saveznu Englesku.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Beč, 21. februara.

„Politische Korrespondenz“ u jednom dopisu donosi: U francuskom učbeniku zemljopisa „Le terre illustree“, koji je izašao u Toursu 1907. god., označuju francuski profesori, koji su djelo izdali, engleski narod sa izrekom filozofa Ralph Waldow Emersona „Je plus vorace peuple de proie, que a jamais existe“. (To je najproždrljiviji razbojnički narod, koji je ikada postojao). Prema tome su u Francuskoj prihvatili ocjenu slavnog pisca „Predstavnik čo-

vječijeg roda“, koji važi kao dobar poznavalac svojih anglo-saskih rođaka, pa su ga šta više uveli i u javnu nastavu. Djelo je uvedeno ne samo u francuske nego i u luksemburške škole, da bi se poznavanje najproždrljivijeg naroda što bolje rasprostrilo.

Francuska.

Zatvaranje škola u Francuskoj.

Kb. Bern, 21. februara.

„Matin“ javlja, da su se zbog nesigurnosti uglja morale zatvoriti sve škole u Montbelliard-u.

Nova eksplozija u Francuskoj.

Kb. Bern, 21. februara.

„Journal de Debats“ javlja, da je u tvornici ratnoga materijala u Varellesu (departement Saone-et-Loire) došlo do eksplozije. 5. je radnika teško ranjeno.

Engleska i kolonije.

Sjednica donjeg doma.

Kb. Rotterdam, 21. februara.

„Nieuwe Rotterdamse Courant“ javlja iz Londona: U jeneranjoj je sjednici donjega doma pitao jedan nacionalista državnoga tajnika spoljnih poslova Balfoura, da li će se on pobrinuti da međunarodnoj konferenciji za uspostavljanje mira prisustvuje dovoljan broj opunomoćenih predstavnika Irske, koji bi mogao da dađe izjavu o pravu Irske samostalnosti. — Balfour je odgovorio negativno. — Bonar Law je odgovorio na pitanje, da li će se na konferenciji dominija raspravljati i o autonomiji pojedinih pokrajina, da će se dnevni red konferencije ustanoviti tek onda, kada prispiju predstavnici svih dominija. O pitanjima, koja se tiču uprave ujedinjenog kraljevstva, mjerodavan je jedino državni ured, no vodiće se računa i o shvaćanju Iraca. — Na pitanje, da li su svi brodovi, koji su izgubljeni ili za čiju se sudbinu ne zna, potopljeni od njemačkih podmornica, odgovorio državni tajnik admiralteta, da ne leži u interesu vlade izjavljivati, da li su i gdje koji brodovi potopljeni. To bi moglo biti od koristi za neprijatelja. Kad je koji brod potopljen ili oštećen, stavlja se to do znanja odnosnom brodarskom udruženju ili Lloydovoj agenciji. Vijesti o gubicima ne potiču više na osnovu službenih saopštenja.

Proširavanje vojne obaveze na ljude preko 50 godina.

Kb. Rotterdam, 21. februara.

„Times“ pišu, da će se morati vojna obaveza možda proširiti i na građane preko 50 godina, ako obustavljanje oslobodjavanja Engleza ispod 30 godina ne dovede do povoljnog rezultata. — „Daily Express“ doznaje, da se namjeravaju svi oni ljudi, koji u engleskoj vojsci u Engleskoj i Francuskoj služe kod uprava, u kuhinji, kao kočijaši ili šoferi, izmijeniti sa ženama, kako bi se time došlo do što većeg broja vojnika za frontu.

Kb. Rotterdam, 21. februara.

O predlogu, da se vojna obaveza proširi i na građane od preko 50 godina, piše „Daily News“: Nami ne treba toliko ljudi u rovovima, koliko ih treba u zemlji, na polju, u brodogradilnicama i tvornicama. Ako nećemo imati dovoljno radnih snaga, onda će Hindenburg svojom politikom da pobijedi u prkos svih milijuna naših ratnika na bojnim poljima.

Njemačka.

Neutralne investicije u Njemačkoj

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Berlin, 20. februara.

„Deutsche Tageszeitung“ naglašuje, kako je u posljednje vrijeme iz neutralnih država mnogo novaca uloženo u razne njemačke državne papire, kako i u dionice velikih industrijskih preduzeća. List po tome zaključuje, da se u neutralnim državama smatra, da njemačka stvar dobro stoji.

Italija.

Oštra samokritika.

Jedan kompliment „Avanti“ a svojim sunarodnicima. — „Ološ ljudski“ — Uporedjenje sa Kitajcima.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“). Lugano, 19. februara.

„Avanti“ govori o posljedicama sjevero-američkog zakona, kojim se od 1. maja zabranjuje doseljavanje nepismenih. Zakon se, veli ovaj list, odnosi samo na Kitajce i Talijane, jer druge zemlje veli, ne izvoze takav ološ ljudski. Ovaj zakon ima za Talijane značaj ogromnog uniženja, kako se davno nije nanelo jednom obrazovanom narodu, a jednovremeno je i jedna nemilosrdna ironija protivu cijelog talijanskog naroda, čiji se prvaci neskrpomno govornjivošću hvale, da stvar kulture, koja se svakako od stvari pismenosti ne može razdvojiti, brane bajonetom. Italija troši na narodnu nastavu tačno 2.47 lira od glave svoga stanovništva, mala Švicarska međutim 13.15 lira. Novi talijanski zakon za podizanje narodne prosvjete je bilo mrtvo slovo na artiji i nije izvršen samo s toga, što se nije imalo novaca. Kad dakle danas sjevero-američki zakon postavlja na isti stupanj kitajske nosače i Talijane, i njima na tako ružan način zabranjuje stupanje na američko zemljište, moraju se za to povući na odgovor upravni krugovi talijanske vlade, jer nisu znali da svoj narod oslobode ropstva nepismenosti, ali su uprositali bogatstvo zemlje time, što su vodili politiku uprošćujuću, veličanja, hvalisanja i neznačajku.

Američki zakon o zabrani doseljavanja biće poslije rata za Talijane velika nevolja, jer će u Italiji poslije zatvaranja vojničkih radionica, kad se ratnici budu vratili svome redovnom životu, nastupiti bezposlica uslijed oskudice u kapitalu i drugih okolnosti.

Pokret za mir.

Odgovor Sjedinjenih Država na akciju meksikanskog predsjednika.

Kb. Washington, 21. februara.

Državni tajnik Lansing odgovorio je na notu meksikanskog predsjednika Carranza, kojom je ovaj predlagao, da se obustavljanjem odašiljanja municije u Evropu ubrza kraj rata jedino time, što mu je stavio do znanja, da je Sjedinjenim Državama ta nota predata.

Ostavka portugalske vlade.

Ostavka je već primljena.

Kb. Madrid, 21. februara.

Dopisnik „Imparciala“ brzojavlja svome listu: Portugalska vlada odstupila je. Predsjednik je republike demisiju primio.

Sunca skratki samo za 6 km. Naši aparati astronomski ne bi mogli ni opaziti, da se je u to vrijeme promijenio volum Sunca. Ali ipak bi to bilo premlato topline za vrijeme od 100 milijuna godina. Jer da se Sunce stisne od svog kolosalnog voluma na obujam naše male Zemlje, to bi producirana toplina dostajala samo za 17 milijuna godina. Zato ne može biti ni stezanje Sunca najglavniji izvor sunčane topline.

Ne preostaje zato drugo, nego da dodijemo do zaključka, e se na našem Suncu zbivaju žestoke promjene, žestoki kemijski procesi, koji oslobadaju velike količine topline; jer kao što mi namičemo na Zemlji toplinu tako, da gorenjem drva, ugljena, rasvijetnog plina itd. izbijamo iz njih pohranjenu energiju, tako bi moglo biti i na Suncu, da se plinovi, od kojih se Sunce sastoji, međusobno kemijski udružuju i razdružuju — a kod toga puštaju na slobodu energiju, što se u njima nalazi. Vrlo je teško, da si približe te procese predočimo i rastumačimo. Prilike na našoj Zemlji isto tako i one, što ih možemo u našim laboratorijima oživotvoriti, daleko zaostaju za prilikama, u kojima se zbivaju kemijski procesi na Suncu. Treba imati na umu, da se danas računava, da u unutrašnjosti Sunca vlada ne samo vrlo visoka vrućina (oko 5.000.000° C), nego i osobito veliki pritisak, dok se iz sunčanog svijetla, što dolazi k nama sa površine sunčane kugle, samog dijela, što ga obično zovu fotosefera zaključuje, da je ondje temperatura relativno niska: 5—6000° C, a možda još i niža. Što se sve može zbiti u tom golemom razmaku od površine do sredine Sunca, u kom se vrućina mijenja od 5 hiljada do 5 milijuna stupnjeva, za nas je tajna. Mi možemo tek nagađati, da su to jamačno one posebne prilike, u kojima se

sastavine Sunca tako miješaju i mijenjaju, da su evo kroz više od 100 milijuna godina mogle raskošno rasipati u svemir toliki kvantum energije, da nam upravo pamet staje kod pomisli na tu kolosalnu toplinu, što se na taj način rasplinula i nestala u beskonačnom prostoru. I nehotice se pitamo, zar je nestala u nepovrat, zar nikad više ne će zahvatiti u kolo i u igru života oko naš?

Nekada se držalo, da je naša mala i neugledna Zemlja središte, centar svijeta. Sve, što se zbivalo na zvijezdanom nebu nad nama, zbivalo se — prema tom nazoru, koji su nazvali geocentričnim — jedino poradi nas, poradi kratkog i mukotrpnog ljudskog života u ovoj suznoj dolini. Taj nazor, prema kojemu je naša Zemlja najuglednija i najvažnija točka u čitavom svemiru, dugo je vladao čovječanstvom. Gotovo kroz čitavi srednji vijek, u koji je došao s filozofijom Platona i Aristotela.

Ali duh ljudski, njegova neuzajiva želja za istraživanjem i prodiranjem u tajne prirode, nije se dao skrenuti s pravoga puta. Oboružavši oko svoje valjanim aparatima, dalekozorima i spektroskopima, uronio je duh ljudski sve dublje i dublje u zvijezdano nebo nad nama, oborio je sigurnim dokazima kodificirane nazore. Danas znamo da je Zemlja tek maleni, neugledni planetić, što kruži oko svoje roditeljice i hraniteljice našeg sunca. I ako kruže oko njega još i druga, puno veća djeca njegova — ipak nije ovo lijepo naše Sunce primaš među zvijezdama na nebu, nije ni ono središte, najvažnija i najjača točka u svemiru. Izim njega postoje još veća i još jača sunca, što no siju jačim i sjajnim svjetlom. To su primjerice ljepše zvijezde: Sirius, Vega, Arcturus. I ova sunca odašilju u svemir

Rusija.

Ministarsko vijeće u Carskom Selu.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Zürich, 21. februara.

Kako „Times“ iz Petrograda javlja, odražuje se još u toku ove nedjelje u Carskom Selu ministarsko vijeće, kojemu će predsjedati sam car Nikola. Ovom vijeću pripisuju veliko unutarnjo-političko značenje.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Zürich, 21. februara.

„Rječ“ donosi vijest, da će veliki knez Nikolaj Nikolajevič dati ostavku na položaj kavkaskog vice-kralja.

O političkoj zavjeri u Finskoj.
(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Göteborg, 21. februara.

„Handels og Sjöfarts Tidning“ doznaj iz Haparande, da su u već javljenoj otkrivenoj političkoj zavjeri u Finskoj upletena preko 100 lica.

Rat u Rumunjskoj.

Teško bombardovanje Galaca.
(Naročiti brzojav „Beograd. Novina“) Berlin, 21. februara.

„Lokalanzeiger“ javlja iz Malmö-a: „Novosti“ imaju iz Jaša ovaj brzojav: Posljednjih dana je otpočela jaka paljba protiv Galca, u kojoj su najviše učestvovali teški njemački topovi. U samom Galcu i u njegovoj okolini na rastojanju od deset vrsta razoravanje je strahovito. Teško su stradala utvrđenja i spojna postrojenja, naročito na jugozapadu tvrdjava zemlja je na mnogim mjestima čitav metar duboko izriyena i granatama preorana. Galačko pristanište je sa svim porušeno.

Svi pokušaji, da se noću uspostavi brodarska veza između Renija i Galca ostali bezuspješni uslijed obzirivosti njemačkih stražarskih odjeljenja. Posljednjih je dana neprijatelj upravo vrlo tešku vatra i protivu pristaništa u Reni, da bi dohvatio ovdje prikupljenu dunavsku flotilu, koja je dijelimično natovarena municijom, a neprijateljskim zatvaranjem Dunava priklještena u Reniju. Vazdušna borba između Ismajila i ušća Sereta povećava se.

Najnovije brzojavne vijesti.

Gerard kod Poincaréa.

Kb. Paris, 21. februara.

Havasov ured javlja: Bivši američki poslanik u Berlinu Gerard, primljen je u ponehijak poslije podne od predsjednika Poincaréa u audijenciju. — Gerard je u utorak na veče oputovao u Španiju.

Grad i okolica.

Pogranični lovci u Beogradu.

Juče je prije podne od Njegove Preuzvišenosti gospodina glavnog gubernera u Beogradu svečanim govorom odlikovan i pozdravljen jedan pogranični lovački bataljon, koji se na rumunjskom frontu uporno i bezprimjerno hrabro borio, te s uspjehom odupirao nadmoćnijim napadima. U svom je govoru isporučila Njegova Preuzvišenost junackim borcima pozdrav Njegovog Veličanstva cara i kralja, koji je doznao za slavno držanje ovoga bataljona. Njegova Preuzvišenost je upozorila na to, kako je taj Previšnji pozdrav odlikovanje, koje je naj-

neprestanom svjetlo i toplinu — energiju. Nadalje znamo, da ni naše Sunce ne miruje na jednom mjestu, nego putuje brzinom od neko 20 km u sekundu spram jedne točke u zvjezdnoj, nazvanom Herkules. Kad bi dakle naše Sunce imalo centralni položaj u svemiru, to bi ga poradi toga s vremenom napustilo.

Ali ipak, kako god bilo veliko i jako naše Sunce, kakogod ga nadmašila druga poznata (Arcturus n. pr. premašuje veličinom nekoliko desetaka tisuća naše Sunce) i još nepoznata sunca u svemiru — njihova se energija gubi. Odilazi u bezkonačni prostor — u nepovrat. No, ne samo to: Ako ta energija i ne propadne, ne nestane, nego se zaustavi u našem svemiru, za koji držimo, da je ipak kraj sveg neizmjerne broja nebeskih tijela ograničen, ona se u tom ograničenom, neizmjernom carstvu izjednačuje. Mora zato doći vrijeme, kad će sva svemirska tijela imati u sebi jednako energije, kad ne će postojati onakova razlika, kao što postoji danas n. pr. između naše hladne Zemlje i vrućeg Sunca. Što će biti onda? Kraj sve vanredno velike količine energije u pojedinih tijelima svemirskim, ne će moći biti više na njima života, rada i gibanja. Nastupiti će vječna smrt — konać svijeta. Jer život i rad mogu se nještiti i podržavati samo onda, kad postoje razlike u energiji. Toplina stavlja u gibanje parostroj samo zato, jer prelazi na njemu sa vruće vode u parnom kotlu na hladnu vodu u hladilni. Sunce radja život na Zemlji samo zato, jer njegova energija, njegova toplina silazi sa uslanog

više priznanje za svakoga hrabroga vojnika. Njegovo Veličanstvo imalo je i samo prilike, da sebi stvori sud o djelima pojedinih četa. Svaki momak bataljona može da ovo odlikovanje protegne i na svoju ličnost. Njegova Preuzvišenost zaključila je svoj govor oduševljenim usklikom „Živio!“ Njegovom Veličanstvu caru i kralju.

Pogranični su lovci učinili utisak pravih ratnika, čvrstih vojnika, odlučnih izraza, na kojima se još raspoznaje patnja iz prošlih borbi. Bataljon je na kraju svečanosti defilovao pred Njegovom Preuzvišenosti, a iz svakoga je pojedinoga lica izbijao veseo ponos, što im je u dio pala tolika čast.

Naši oglasi za Svajcarsku.

U posljednje vrijeme pronosi se glas, da naš list stiže u Svajcarsku bez oglasnog dijela. Obavještavamo građanstvo, da naš list u potpunom obimu, dakle i sa svima oglasima, redovno stiže u Svajcarsku.

Dom za sirotinju u Nikšiću.

Sa Cetinja brzojavljaju, da je u Nikšiću osnovan dom za sirotinju, u kojem za trajanje zime nalaze utočišta i opskrbu djeca, nemoćni starci i lica, koja su nesposobna za rad. U tom je domu već smješteno 170 takve sirotinje, no osim ovih dobijaju hranu i na stotine drugih lica rdjavog materijalnog stanja. Dom se izdržava dobrovoljnim prilozima stanovništva iz Nikšića i okoline i prilozima časničkog zbora u Nikšiću.

O predaji dušeka i jastuka.

U vezi sa naredbom, koja je objavljena u našem listu, stavlja se do znanja građanstvu, da se imaju predati po određenoj cijeni za otkup samo oni po kućama pretekli dušeci i jastuci, za koje su to organi c. i k. policijske komande pri svome obilaženju po stanovima izrično naredili. Rok za predaju produžuje se do 16. marta tek. god.

Nova zemljoradnička zadruga u Crnoj Gori.

Krajem prošle godine dozrela je misao u Donjo-krajskoj opštini (blizu Cetinja) za osnivanje zemljoradničke zadruge. Pokretači i osnivači ove dobre i korisne ustanove priredili su prvi svoj glavni sastanak 24. decembra pr. god., kada su i pravila zadruge potpisana; tome sastanku bio je prisutan kao izaslanik c. i k. okružnog zapovjedništva nadporučnik Kadlec, sudija u oblasnom sudu.

Poslije odobrenja i potvrde pravila od strane okružnog zapovjedništva, — Donjo-krajska zemljoradnička zadruga je u nedjelju 11. ov. mj. u prisutnosti gg. Jindriha Rašeka i Milutina Tatara, bivšeg načelnika poljoprivrednog odjeljenja — konstituisana ovako:

Upravni odbor: Predsjednik odbora, koji je u isto vrijeme i predsjednik zadruge Luka L. Spadijer; članovi: Jošo R. Ivanović, Mičo A. Ivanišević, Pero Dj. Ceranić, Luka S. Milošević; sekretar Joko S. Ivanišević; blagajnik Stanko B. Ivanišević.

Nadzorni odbor: Predsjednik Savo F. Ivanišević; članovi: Filip M. Spadijer, Niko S. Ivanović, Vido V. Milošević, te Milutin N. Popović član i sekretar odbora.

Novi zadrugari upisuju se u kancelariji uprave u Donjem Kraju.

Kretanje stanovništva.

Izveštaj prijavnog ureda od 20. februara: Prijavljeno 70, ođjavljeno 26, preseljenja 35; u hotelima prijavljeno 117, ođjavljeno 134, ostalo u hotelima prijavljenih stranaca 184.

Sunca na hladnu Zemlju. Čim se jednom te razlike izjednače — energija se rasula; ona je nemoćna i svezanih ruka, ne može više stići u akciju, ne može više stvarati rac i život. Zato imade život i svijet svoj kolač kao što je morao imati i svoj početak, kad su se uspostavile razlike u energiji, u toplini, što je vladala na pojedinim svemirskim tijelima!

Ali — što je onda, ako je svijet beskonačan, neograničen s obzirom na prostor i vrijeme? Što je onda, ako je moguće, da se u svemiru zbivaju takovi procesi, da ne može nikada doći do potpunog izjednačenja u energiji svemirskih tijela? Zar i onda ima život i svijet svoj konac, odnosno i svoj početak?

Zamislimo se malo u ta pitanja kod naših šetnja večernjih, kad ham oko luda po lijepom zvijezdanom nebu mlađ nana!

HALI PODLISTAR.

Latinska azbuka u turskom jeziku.

Iz Carigrada brzojavljaju: Osnovan je jedan komitet, koji se sastoji od univerzitetskih profesora, među njima Si i Goek Aep-beg, Redžep Asmibeg i Giese, a kojemu je svrha da prouči uvođenje latinice u turskom jeziku. — „Ikdam“, koji se od svih turskih historija najviše zauzima za ideju uvođenja latinske azbuke, donosi ovom prilikom ponovno članak, u kojem izriče nađu, da će se ta ideja u skoro vrijeme i ostvariti.

Narodna privreda.

Negovanje povrtnih rasada za sadjenje.

I iduće proljeće naćie naše povrtare na poslu, da svoju grudu zemlje zasiju u prvom redu povrćem, kako bi sebi osigurali što je moguće bogatiju žetvu u životnim sredstvima, koja u našoj kuhinji u ratnim godinama igraju najglavniju ulogu. Svako će težiti za tim, da dodje što prije do novog povrća, pošto je zalih prošlogodišnje žetve većinom utrošena. To se, razumije, može postići jedino što je moguće ranijim sadjenjem, ali je i ono skopćno sa opasnošću. Ako se najme, upotrijebi slabi biljni materijal (rasadnici), koji nije sposoban za otpor, u stanju je jedan jedini mraz da uništi cio proljetni usjevni rad. S toga je neophodno potrebno, da se samo dobro očvrstale biljčice presade u slobodne leje. Dalje je potrebno, da se upotrijebe samo krupne i već jako razvijene biljke, jer samo takve daju jamstvo za uspješno dalje razvijanje. Takav se biljni materijal pak dobija samo tada, ako se obrazovao dobar sistem korjena, a to se opet postizava presadivanjem biljki u dobu klijanja.

Najbolje jamstvo za odgajivanje snažnih biljki pruža podjumbeni rasadnik. Ali svaki posjednik vrta ne raspolaže s takvim, naročito ne gdje je prostor vrta ograničen i hladovit. U ovim slučajima, ako se ne pretpostavi, da se rasad kupi u vrtaricauna, može se pomoću sandučića za zasijavanje odgajiti vrlo dobar biljni materijal.

U tu svrhu se upotrijebi običan sandučić, načinjen od nerendisanih dasaka. Visina sandučića za zasijavanje je dovoljna 8 do 10, za presadivanje 12 do 15 cm. Veličina se upravlja prema potrebi, ali se, radi boljeg rukovanja, preporučuje da sandučići ne budu veći od 75 cm. u kvadratu. Na dnu sandučića se izbušu rupe, da bi voda mogla dobro oticati. Sandučić za zasadivanje se napuni lakom pjeskovitom zemljom, dokle se onaj za presadivanje mora napuniti dobrom, zagnojenom zemljom.

U sandučićima se zasije sjeme, ali ne suviše gusto. Zatim se, prema vrsti povrća, pokrije, za 1/2—1 cm. visoko, dobro prosijanom zemljom, pa se ova malo nabije. Tada se zemlja lakim zalivanjem održava u umjerenj viagi. Pošto klijanje dosta naglo napreduje, ako zemlja nije izložena jakoj svjetlosti, to se sandučić stavi na tamno mjesto dobro provjetrenog prostora. Ali čim se na zamjetku primijeti zelenkast dio, sandučić se mora iznijeti na dnevnu svjetlost. — Sad treba da otpočne čvršćanje i to time, što se prozori dotičnog prostora drže preko dan otvoreni, da bi svjež vazduh mogao ulaziti samo se po prozori zatvaraju. Jakoj sunčanoj svjetlosti zametci se ne smiju izložiti. Vrijeme je tada, da se vodi briga i o čvršćanju rascenja, i to time, što se tijesno izniknuti zametci razredjuju; na taj se način oni mogu jaće razvijati.

Kad biljčice osim prvih listića dobiju još dva ili tri, onda treba pristupiti presadivanju (pikiranju). U tom se razumije obično presadivanje sjemenjaka, ali se u isto vrijeme sasjecaju i glavni korjeni. Mlade i njezne biljčice pažljivo se pomoću jednog drvčeta izvade iz zemlje. Sasjecanju korena je posljedica, da se sistem korena jaće i bogatije razvija i grana. Pojedine se biljčice presade u rastojanju od 5 do 6 cm. u rasadnom sandučiću, ali im se prije toga spremi zašiljenim drvčetom mala rupa. Zemlja se zatim lako pritisne uz biljčicu, a pošto se cijelo sanduče tako zasadi, dobro zalije.

Dalje se njegovanje ograničava na redovno zalivanje i na dalje očvršćavanje biljki i to na taj način, što se sandučići koliko je moguće više izlože svežem vazduhu. Čepkanjem zemlje zašiljenim drvčetom sprječava se obrazovanje tvrde kore na površini zemlje. Poslije ukorjenjavanja može se po kadšto vršiti sitno djubrenje, koje bitno doprinosi dobrom napredovanju biljki.

Poslije nekoliko sedmica su se pojedine biljke već toliko razvile, da se može pristupiti rasadivanju u otvorene leje. I tom prilikom se mora vrlo obazrivo postupiti pri vadjenju biljki iz sandučeta, svaki se tada može uvjeriti od kolikog je povoljnog uticaja sasjecanje glavnog korijena i koliko je ono povoljno uticalo na dalji razvitak cijelog sistema korjena.

Rasadivanje se mora vršiti sa cijelokupnim korjenim busenom i blagodareći snažno razvijenim sistemom korjena nastaje ukorjenjavanje u otvorenoj leji tako brzo, da biljka na svome novome mjestu snažno i brzo dalje napreduje. Ako se biljka bude njegovala, ako se sprječii nicanje korova oko biljke, ako se zemljište bude s vremena na vrijeme opkopavalo, i po redovnog zalivanja za vrijeme suše po kadšto zalivalo i tečnim djubrenom, onda se — ako nebi kakav izvanredni slučaj nastupio — može računati sa svim pouzdanom sa bogatom i ranom žetvom povrća.

Koliko je stoke zaklano u Hrvatskoj i Slavoniji god. 1914. i 1915.?

U god. 1915. zaklano je: U županiji bjelovarsko-križevskoj: govodi 4791, teladi 4861, ovaca 1178, koža 48, svinja 7708; u županiji zagrebačkoj: govodi 14.453, teladi 7055, ovaca 5200, koža 64, svinja 17.942; u županiji modruško-rijekočkoj: govodi 3884, teladi 3151, ovaca 8253, koža 1376, svinja 1094; u županiji virovitičkoj: govodi 3011, teladi 2146, ovaca 2123, koža 74, svinja 5169; u županiji ličko-krbavskoj: govodi 2900, teladi 2798, ovaca 14.519, koža 2530, svinja 1056; u županiji srijemskoj: govodi 4811, teladi 3068, ovaca 15.518, koža 65, svinja 10.311; u županiji varaždinskoj: govodi 1987, teladi 907, ovaca —, koža —, svinja 1750; u županiji požeškoj: govodi 4839, teladi 3949, ovaca 2404, koža 699, svinja 6238; u Zagrebu: govodi 12.873, teladi 10.346, ovaca 3200, koža 24, svinja 28.732; u Varaždinu, Osijeku i Zemunu: govodi 7429, teladi 5050, ovaca 17.598, koža 1, svinja 18.502. Ukupno: govodi 60.978, teladi 43.331, ovaca 70.193, koža 4881 i svinja 98.502 komada.

Godine 1914. zaklano je: govodi 82.440, teladi 75.490, ovaca 66.310, koža 6292 i svinja 161.996.

U god. 1915. uvezeno je izvan Hrvatske 75 govodi i 873 ovce. U Osijeku je zaklano i 145 konja (god. 1914. 209). Ukupno je zaklano stoke godine 1915. svega zaklano ukupno 392.528. Prema tome zaklano je godine 1915. za 114.643 grla stoke manje, nego godine 1914.

Osiguranje Dalmacije mesom.

Čitamo, da je namjesništvo Dalmacije preuzelo u svoje ruke opskrbu Dalmacije mesom. Na pazarima samo će naročito vladino povjerenstvo moći kupovati stoku uz određene cijene, a ono će ga zatim preprodavati mesarima, koji neće smjeti dobivati, pri prodaju općinstvu, više od određenog procenta. Ako vlasnici stoke, ne bi htjeli prodavati istu, ona će biti rekvirirana. Jedan će se dio dovoziti i iz Bosne. Cijene će stoci biti od sada umjerene, jer je vlasnik dužan da stoku proda vladi, te je isključena konkurencija. Namjesništvo se nadja da će se ovim načinom dovoljno opskrbiti Dalmacija mesom i da će cijene srazmjerno biti umjerene.

Razne vijesti.

O caru Wilhelmu.

(Car Wilhelm kao stolar. — Njemački car protivu upotrebe stranih riječi.)
Poznato je, da se car Wilhelm u mirno doba često pred podne bavljao drvodeljstvom; carica često prisustvuje i posmatra svoga muža kako prilježno radi. Kada je na poslu, car Wilhelm ima na sebi lovačku uniformu.

Medju ostalim car Wilhelm ima još jednu odliku: on je i protiv upotrebe stranih riječi. Malo je poznato, da je car Wilhelm od svoga stupanja na prijesto bio uvek vatan pobornik izbacivanja stranih riječi; to se je već prve godine njegove vlade pokazalo, kada su izbačene strane riječi iz jelovnika za carskom trpezom. Ali je i na drugoj strani car Wilhelm dao izraza svojoj odvratnosti prema stranim riječima. Tako se zna, da onaj, koji upravlja carskim automobilom ne nosi naziv „šofera“, već ga zovu „Wagenführer“ ili „Oberwagenführer“. Medjutim jako pada u oči izbacivanje stranih riječi u vojnom jeziku. I na tome polju car je učinio izmjenu. On je već 1889. god. izdao carsku naredbu, po kojoj se na mjesto stranih izraza uvode novi. Od tada je izbačena iz upotrebe riječ „Tarrain“, a mjesto nje kaže se „Gelände“. A odmah poslije toga uvedena su njemačka imena za oficirske činove. Tek od cara Wilhelma II. datiraju se imena: „Fahnenjunker“, „Fähnrich“, „Oberleutnant“ (u mjesto „Premierleutnant“), koja su i danas u upotrebi.

Kritične godine.

Kad nastaje preokret u čovjekovom organizmu.

Kada kod žena nastaju promjene u dobu, one postaju nešto nervozne i neraspoložene, ponekad uzbuđljive i nepodnošljive. Kaže se, tada da su u kritičnoj ili „opasnoj starosti.“

Zapaženo je: da i kod ljudi postoji sličan odnos i liekari čak šta više tvrde, da se „opasna starost“ kod čovjeka podcjenjuje; što je uzrok da jedan od četvorice ljudi postaje pri kraju četrdesetih godina upola invalid.

Otkuda je to? Na to pitanje lako je odmah odgovoriti: Uslijed neumjerenosti u svima stvarima.

U ovom slučaju neumjerenost znači samo to, da čovjek u opasnom dobu, kada stupa u četrdesetu godinu, svodi pravila svoga života na iste norme, po kojima ga je vodio kao mladić ili čovjek u prvim muškim godinama. Ali kolika razlika postoji između konstrukcije jednog mladića od dvadeset i jednog čovjeka od četrdeset godina, najbolje se može pokazati na njihovom nepodjednaku savladivanju malih bolesti. Ako jednog dvadesetogodišnjeg čovjeka uhvati kijavica, ona obično ne traje dugo. Ali teško onome koji ima četrdeset! Kod njega u tom slučaju nastupa grozničavo stanje, nervi se uznemire, bilo kuća nepravilno i postaje za ljude u godinama najstrašnija bolest: besanica. Ovu do-

javu ljudi obično objašnjavaju „nedostatkom kretanja“ koje njihovo naćin života sobom donosi. I oni treba da se revnosno odaju gimnastici, da bi time nadoknadili izgubljeno.

Smatra se, da je jedan čovjek, koji ima četrdeset godina i koji je zauzima izvjesna mjesta u životu, treba da bude oslobođen od dužnosti, koje mu njegov poziv nameće, da bi na taj način mogao naći dovoljno vremena da se temeljno oporavi. Ali je najgore to, što se telo i duša ne mogu zajedno oporaviti. Duh jednog čovjeka od četrdeset godina sasvim je mladalacki, ali telo nije, zato je duhu potrebno sasvim drugo raznodjenje nego li telu. Otkuda će on preduzeti duga pješaćenja ili će na automobilu projuriti mnogo „milja, da bi zadovoljio svoju dušu; ali na muke svoga sirotog tela on ne misli.

Svaki čovjek obično u minutu uzdahne vazduh 16 do 18 puta. Kod starog sporta treba taj broj da se popne na 22 do 26. Ako se hoće ovaj maksimum da prekorači, tada je sport nezdruv. To što čovjek za vrijeme gimnastike uzima u sebe više vazduha no obično, jeste prva korisna gimnastika. Druga svrha sporta jeste povećanje radnosti srca, što ima za posljedicu bolji i pravilniji tok krvi. Sa svega toga ljudima u kritičnom dobu treba preporučiti gimnastiku. Osim toga oni treba da što češće piju vodu kako bi time doveli u red rad bubrega.

Zabrana posmrtnih daća u Srijemu.

Jedna korisna naredba.
Županijska vlast (okružno načelstvo ur.) u Vukovaru izdalo je naredbom od 5. februara 1917. broj 8716 ž. o. ovu naredbu:

„Na području ove kr. županijske oblasti vlada još uvijek kao običaj t. zv. posmrtnih daća i posmrtnih gozba. Ovak služba ima više zlih strana i loše posljedice kojima treba na put stati. Tako se posmrtno daće obavljaju u istoj sobi u kojoj mrtvac leži, što se ne može u sklad dovesti sa čuvstvom pieteta, a još manje sa zdravstvenim propisima, jer se jelo u mnogo slučajeva kuva u istoj sobi a pripremljeno tjesto poredja i rasteza oko mrtvaca po krevetima i drugom pokućstvu. Poznato je nadalje, da se upravo kroz karmine razne teške prijelježive bolesti šire kao kolera, dizenterija, tifus. Osim toga troše se kod takvih prilika životne namirnice, kojih drugi u ovo tako teško doba nemaju u većoj mjeri. Uslijed toga a na predlog jedne kr. kot. oblasti (sreskog načelstva ur.) nalazi ova županijska oblast za shodno ovime zabraniti održavanje posmrtnih daća i posmrtnih gozbi. Ova se odredba ima svestrano obnarodovati, a svaki prekršaj iste ima se strogo kazniti zatvorom do 14 dana i globom do 200 kruna.“

Zvanične objave.

Objava.

Na osnovu zapisnika, što ga je c. i k. zapovjedništvo policije u Beogradu vršilo, određuje se, da se dušeci i jastuci i t. d. u kojima se vuna nazvi, životinjske dlake da nojdnoćije 28. februara o. g. imaju dostaviti centrali sirovina intendature vojne glav. gubernije.

Dostavljen materijal biće na temelju procjene isplaćen. Primanje tih stvari biće svakog utornika, četvrtka i peika, u vremenu od 8 sati u jutro, pa do 11 sati prije podne, u stovarištu vune centrale sirovina, savska obala u zdanju vojnog zavoda za kože.

Sve od strane c. i k. zapovjedništva policije u Beogradu zapisani dušeci, jastuci i t. d. koji do 28. februara o. g. ne bi bili predati, biće bez ikakve isplate oduzimani, a dotični sopstvenici najstrože kažnjeni.

Beograd, februara 1917. god.
Središte sirovine c. i k. intendature glavne vojne gubernije u Srbiji.

Objava.

Pogledom na sada postojeću oskudicu u mlijeku, kao i na postojeće sadašnje izvanredne teškoće za uvoz mlijeka u Beograd, uz uslijed jako smanjene svakidašnje količine mlijeka, mora da se pristupi novom uređenju mliječnih obroka. S toga se ovim određuje sljedeće: Na matere, koje doje djecu do jedne godine starosti, a koje o tome moraju da se iskažu liječničkim uvjerenjem, pada prema količini nahodećeg se mlijeka dnevno 1/2 litra mlijeka od osobe. Dnevna količina mlijeka za sve ostale osobe, koja moraju liječničkim uvjerenjem da se iskažu, da su jako bolesne i da im je mlijeko neophodno potrebno iznosi na glavu i dan 1/4 litra. Karte za primanje mlijeka izdaju se isključivo samo na osnovi liječničkog uvjerenja u gradskoj upravi, Jugovića ul. broj 1. Opštinske prodavnice mlijeka izdavaće ovo samo uz prikaz rečene karte. Ma kakve vrste primanje odnosno davanje mlijeka kaznimo je i kazniće se kako javalac tako i primalac sa 200 do 1000 kruna globe, a ako ova ne bi mogla da se utjera, zatvorom od 20 dana do tri mjeseca. Liječnička uvjerenja za dobijanje karata za mlijeko izdavaće se od 20. do 27. februara 1917. u gradskoj upravi. Svi u Beogradu nalazeći se i za vršenje prakse ovlaštjeni liječnici imaju pravo, da izdaju rečena uvjerenja.

C. i k. zapovjedništvo mosne brane i grada Beograda kao okružno zapovjedništvo.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko staje) 10 helera
Pripisano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje 10 helera
Pripisano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje Kruna 4
Mali oglasnik: Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Kupovnja i prodaja Nafta motor

5 konjskih snaga, prodaje se. Topčiderska br. 6. 28656-2

Traži se Klavir, nov ili polovan. Ponude slati administraciji ovoga lista sub. "Muzika 296". 28931-2

Prodaje se lećino jedna mala peć za kuhanje, jedne muške cipe i jedna dobro sačuvana violina. Upitati u administraciji ovog lista sub. "lećino 297". 28975-2

Namještenja.

Samica traži mesto kod starjeg samca. Zna dobro kućne poslove, ili za sobaricu u hotelu. Govori i nemački. Upitati: Mutapova ul. Nr. 9. 29009-3

Stanovi.

Izdaje se jedna elegantna meblirana soba sa zasebnim ulazom i električnim osvetljenjem u neposrednoj blizini tramvajske druge br. 5, u Zorinoj ul. 102. 28941-4

KORESPONDENCIJA.

Gospodinu Stevi Acimoviću, ho'el, Terminus, Geneve. Pokorno vas molim, ako je ikako moguće, da me izvestite gde se nalaze i da li su živa moja braća: Milan V. Radovanović redov VI. eskadrona IV. konjičkog puka II. poziva dunavske divizije i Dušan V. Radovanović, artiljerijer II. baterije II. divizionala pri II. pozivu dunavske divizije oboje iz Vodica. Učtivo i u napred blagodarim Radovan s' V. Radovanovića iz Vodica. — Palanka. 28824-8

Sotiru Iliću, Industrijalca Geneve. — Persida Popovića molim gospod. Sotira Ilića Industrijalca iz Leskovca, da preda za njen račun njenol' čerči Savič 8. Zivkovički (4000) četiri hiljade maraka a ona će kod koga bilo ovu sumu deponovati ovde po njegovom gospod. Sotirovom naredjenju. Pošto je odavde nemoguće poslati. Ako se moja kći ne nalazi u Zenevi, to neka preda gospod. Djordjeviću. Persida Popović, Kruševac. 28801-8

G. Koči Ljotiću, Berner strasse No 1. Molim vas g. Kočo dostavite ovo Ljubomiru Stamenkoviću, konjičkom poručniku šumad. divizije. Dragi Ljubo, pišem ti vrlo često, no vidim da ne dobijaš. Javljam ti da smo našu milu Olgicu izgubili 22-III-1916. god. od kapitenja mogla, nije se moglo spasiti. Otac je umro 28-XII-1915. god. Ja i malika samo žive. Novac sam dobila od tebe u tri malha. O. Dunda nam ne daje novac, koji ti daješ njegovim sinovima. Javi nam koju sumu novca treba da nam da. Pozdravljaju te i vole tvoji majka i draga. S' i-platez No 22. Draga Stamenković, Kruševac. 28802-8

KORESPONDENCIJA.

Jovanu Premoviću, Ženeva, Case 3545. M. B. Molimo vas, da saznate i nas ovim putem izvestite, da li su živa i zdrava ova lica i to: Dimitar Obradović iz Glavinca, XIII. pješač. puka, II. čete I. bataljona. Stanimir Radosavljević iz Glavinca, I. čete, I. bataljona, XX. puka, I. poziva. Gruja Djordjević iz Glavinca, II. čete, I. bataljona, XV. puka, I. poziva. Dragutin Milić iz Glavinca, bojna komora bombaškog odjeljenja, XII. puka, II. poziva. Vukoman Mijkić iz Glavinca, u komori trupnoj, XX. puka, I. poziva. Aleksandar Simić iz Glavinca, II. čete, I. bataljona, XV. puka, I. poziva. Svetolik Simić iz Glavinca, II. baterije, I. divizionala timočke artiljerije, II. poziva. Živojin Simić iz Glavinca, profijant kolona kombinovane divizije, I. poziva. Milun Petrović iz Glavinca, regrut, rođen 1896. godine. Milun Nikolić, IV. čete, II. bataljona, XV. puka, I. poziva iz Glavinca. Jezdimir Milošević, IV. čete, IV. bataljona, XV. puka, I. poziva timočke divizije iz Glavinca. Svetislav Josijević, kaplar I. čete, I. bataljona, XV. puka, regrut iz Glavinca. Unaprijed blagodarimo na vašoj dobroti Milanu Obradoviću, kmetu i Svetislavu Markoviću, blagajniku opštine Glavinacke, sreza jagodinskog, okruga kruševackog. A 2174-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Ženeva, za Janka Dimitrijevića, majora, O meni ne brini. Ja sam zdrava, a i svi naši. — Pazi na sebe i čuvaj se. Gospodin Milan neka šalje gospodji Anki novca. Raspitaj u tvojoj okolini za Milana Jovanovića, sudiju bitolskog prvostepenog suda. Njegova sestra Sofija nalazi se kod mene. Neka joj se javi i pošalje novca. Milan, prijao, Saveta, Ruža, Desa, Jela, Zagorka i Stanislava, svi su zdravo, pozdravljaju i mole te za što češći izvještaj o Bati i Dušku, Peri, Anđri, Stanku i Joci. Pozdrav od Marije Dimitrijevićke, Niš. 28834-8

Gospodinu Momčilu Paštroviću, Geneve. Kao prijatelja moga sina pok. Draže Petrovića — Čanje, ja vas molim izvestiti se na nadežnom mestu je li živ i zdrav. Dražin jedin sin. Aleksandar Petrović regrut od 96. god. koji je otišao sa poslednjim regrutima iz Kruševca, do sada se nije nikako javio. Na čemu su vam bili večito blagodarni. Molim odgovor preko Milana Simića trgovca. S poštovanjem Zdravka Petrović, Kruševac. 28803-8

Jovanu Premoviću, Ženeva. — Molimo vas napreše, gospodine, da nas što pre izvestite, jesu li živi i zdravi Marko Riboški vojnik 4. konjičkog puka i eskadrona I. poziva i Radoje Tanacković vojnik haubičkog puka pete baterije I. poziva dunavske divizije. Javite im, da su im kod kuće svi zdravi i mole ih da se jave preko vas. Blagodarne Djurdjilja Riboški i Mitra Tanacković iz sela Slanaca okruga beogradskog. 28809-8

G. Antoniju Stadiću, Geneve. Vaši su stigli 10. oktobra u Niš i tamo čekaju odobrenje za Beograd. Svi su zdravi. Novac 300 kr. primili su i zahvaljuju vam. Novac od Milana preko Rače nisu dobili. Svi vas pozdravljaju. Javite mi se. Jelena Branović, Beograd, Balkanska 31. 28812-8

Gospodinu Živku Ivkoviću, Ženeva. Poštovani Ukol' Primismo novac. Veliko hvala, jer je u dobru čas došlo, pošto ležim bolesna. Pozdrav od mame i tate, a Vami ljube ruke Vaša Mica Nikolić, Podgorička broj 2. Beograd. 28814-8

Gospod. Jovanu Premoviću, Case 3545 M. B. Geneve, Stevi Acimoviću, Rue des Alpes 4, Adamu Djeršanu, Milošu Savčiću, inženjeru, Živku Ivkoviću, advokatu i Dušanu Sijackom, Geneve. Nalazeći se s decom u oskudici, obraćam se vama s molbom za novčanu pomoć, na osnovu mog godišnjeg učiteljskog primanja od 2260 dinara. Obručala sam se na vas i na mnoge, krstama i oglasima, ali do danas ne dobih ništa. Ostanak nas petoro bez sredstva nemogućn je. Nadam se i očekujem, da ćete se za ovo zauzeti i poslati na adresu: Narišje Stefanović, Glavna ulica 156 a, Zahvalna, Hristina Jovanović, Kraljevac. 28818-8

Femka D. Djurdjević, učiteljica, Koracića, umoljava se da dodje rad prijemna novčane uputnice, koju sam predala našem ocu. Persida Milošava Radosavljevića, učiteljica neka dodje rad prijemna novčane uputnice kod Milice A. Djurdjević, učiteljice, Beograd, Cukarica. 28948-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Ženeva. Molim za izveštaj o Pantu Stojanoviću, vojniku iz Gročke III. poziva, IV. bataljona VII. puka, IV. čete i o Milutinu Stojanoviću vojniku iz Gročke II. poziva, VII. puka, IV. bataljona, III. četa. Milka Stojanović Grocka, broj kuće 322. 28845-8

Gospodinu Velji Z. Acimoviću, Rue Stand 38. Geneve, za Dimitrija V. Grudića, Dragi Milo! Tvoje karte od polovine januara, dobila sam, kao i lincne, koje su me veoma obradovali. Dve sam novčane pošiljke za mesec februar primila. Na adresu gospodina Sime Popovića, advokata, ne može mi se javiti. Za mene i Jelu ne brini, zdrave smo Bogu hvala. Za mi je što silike do sada nisi dobio. Pošlaću ti drugu. Pošalj mi i ti tvoju i lincnu. Tebe i lincnu mnogo i mnogo volu tvoje Jela i Zivana Dim. Grudića, Slaviska 8, Beograd. 28826-8

Jovanu Premoviću, Geneve. Najčuvnije vas molim, da doznate, gde se nalazi moj nuž Michaelo J. Ristić, vojni činovnik, delegat III. armije, i da mu dostavite ovo sledeće. Dragi Mitallo! Tvoje dve karte sam dobila, u kojima mi javljaš, da si mi poslao 300 kr. i 200 drahmi. Ja do danas nisam još ništa primila, zato ti odmah pošilji potericu. Za mene n'šta ne brini, zdrava sam, ti samo gledaj sebe. Tebe mnogo pozdravlja a g. Premoviću ostale veoma zahvalna Ljubica Ristić, Kifevska (Vodovodna) 19, Beograd. 28827-8

Gospodinu Sveti Veljkoviću, Institut Dr. Schmidt, St. Gallen Schweiz, Via Zürich — Molim te Sveto izvesti me za moga brata Radomira, da li je zdrav? Ovo pitam s toga, što smo čuli da je u bolnici. Troškove učinjene oko toga, izvesti me da tvom ocu Milosavu položim. Unapred zahvalan s pozdravom Radisav Jovanović, trgovac iz Batošine. 28829-8

Svetozaru Damjanoviću, Ženeva, rue Malatrex 5. — Milim moj Svetozaru! Tvoja pisma i karte upućena meni i ocu primamo dosta često. 29-1 primismo i tvoju fotografiju, koja nas je vrlo obradovala. Čudni me i žalosti što da od nas n'ričito od mene ništa tako skoro nisi primio i ako ti ja vrlo često pišem. Molim te, za nas ništa ne brini. Mi smo svi dobro i zdravo, već ti pazi na svoje zdravlje, jer me tvoj sanđanj izgled po fotografiji vrlo brine i žalosti. Poslala sam ti i našu fotografiju, gde smo svi snimljeni. A da smo Milanka i ja vrlo hrdjavo ispile ipak znam, da ćeš se obradovati. Piši češće i ne brini se za nas ništa, molim te. Tebe i brat Jesu svi mi mnogo pozdravljamo. Vole te i ljube tvoja deca i tvoja Mara Damjanović, Smederevo — Lobauerstr. 28. 28830-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Case 3545 M. B. Geneve. Molim vas lepo gospodine budite tako dobri, pa me izvestite za moga sina Dragutina Vukomanovića potporučnika za koga me je poslednji put izvestila bolnica "princeze Jolande" Neapoli, u kojoj je ležao kao ranjen 17. maja 1916. godine od toga doba ništa ne znam o njemu do danas, pa sam u velikoj brizi. Izvestite me, da li je živ, ili nije, na čemu cu vam biti jako blagodarna. Lenka Vukomanovića, Kraljevo, Züricherstr. 40. 28822

Mihalu Škoriću, advokata, Ženeva. — Hotel Terminus. Molim izvestite moga brata Dimitrija i Milana Dobrilovića, iz Salasa crnobarskog, mati moja i djeca i Draginjina djeca s Draginjom zdravi su. Pozdrav. Milorad i Danica Dobrilović. — Kći Marka Brošića, Štitar. A. 2147-8

Gospodinu Dušanu Mihajloviću, Ženeva. Umoljavam da dostavite sledeće moje mužu Lazaru Z. Lazareviću: Milu Lazo! Tvoju sam kartu primila, u kojoj mi javljaš, da idem kod majke. U Požarevac ne mogu otići, ovdje mi je još po najbolje, i ako sam sama, umem se naći, to ti znaš s toga, nemoj da brineš za mene. — Dovijam se, kako mogu, o svemu vodim računa. radim i tako imam, koliko mi treba. Svi su zdravi, takodjer i ja. Javi se češće, preko koga god dobiš, ti se javi, jer sam preko više njih pisala. Piši mi opširnije; ako je moguće, pošalji mi tvoju sliku. Ljubi te i voli tvoja Olga Lazarević, Zetska ulica broj 2. Beograd. 28849-8

Gospodinu Svetozaru Antonijeviću, — Genf, Schweiz. Novac od Wiener Bankverein-a dobih i razdodoh po 314 kruna gospodji Darinki Pop Lazić, učiteljici iz Slanaca; gospodji Zorki A. Sekulici, Koracića, a gospodinu Vasiliju Vukomanovića učitelja, Vrčin, tražim, ako se ne javi, šta cu s novcem? Javite kartom. Jovan Jovanović, Jove lića ulica 2, Beograd. 28854-8

Gospodjici Mici Mirković, Ženeva. — Na Sretenje drugog februara dobih sumu dvanajestu pošiljku novca. Za svaku sumu javljamo vam redovno novinama, kao i kartama. Fotografije smo vam dve poslali, a pišem vam vrlo često. Mici i Kosi neka šalju novac često. Kosa je primila tri partije. Svi smo hvala Bogu zdravo, ne brinite, sebe čuvajte. Oglas smo vaš čitali. — Ljube vas i pozdravljaju nebrojeno puta, Sofija Paunović sa djecom, Milutinova 85, Beograd. 2884-8

Fabrika Sečera, — praškoj kreditnoj banci, Cuprija. Nalazim se u Uziću, novac za mene molim pošaljite na moju adresu, Petar Kandić, bivši upravnik pošte, Uziće, Ulica II/85. A. 2172-8

Milano Pavloviću — Cacić, Solun. Milim moj Cacić! Čudi me, da mi ništa ne javljaš na moje tolike karte i oglase. Kartu, koju si mi u maju poslao u kojoj mi otvaraš kredit, od 2000, — dobila sam tek sada i niko mi po njoj neće novac da d'zato te molim, da mi odmah novac pošalješ. Javi mi, da li si dobio moju i Radinu fotografiju. Pošalj nam tvoju, da Radica vidi svoga tatu, Javi Žiki i Boži, da nam se jave, jer nam se do sada nisu lično javili. Novac šalji u buduće preko tebe. Ja i Radica zdravi smo i molimo Boga za našeg Cacića da nam se živ i zdrav vrati. Baba Ana je kod nas. Samo tebe vole i ljube tvoji Vuka i Rada. Vukosava Pavlović, Čičevac. 28832-8

Gospodinu Jovi M. Kosovljaninu; Geneve. Molim te Jovo javi kum Marku, da novac nismo ni ja ni Milica primile. Pisali smo vam više puta, a odgovora n'kakvog. Molim te vidi, gde je novac zaostao, jer nam je jako potreban. Kum Djoka je zdrav i on novac očekuje. Gospodja Pindička takodje nije novac primila. Kum Markova biblioteka kao i zgrada oštećene su. Pozdrav kum Marku, Dani i Vukosavi kao i tebi od Milice i mene. Draga Molerović, Jagodina. 28843-8

Jovanu Premoviću, Geneve, Case 3545 M. B. Najpokornije vas molim, da raspitate za Obruha Radoševića i Milana Mladenovića, obveznike znatliške čete šumadinske divizije, i Voislava Ilića, pijonera inženjera polubataljona 1 da me izvestite o njima. Blagodarim vam u napred na vašoj dobroti. Pozdravlja vas Rista Mihajlović, Hajduk Veljkov Venac 5, Beograd. 28853-8

Züricher Bureau für Aufsuchung Vermisster, Zürich. Molim Biro, da podeljstvuje i da me izvesti o ovome: da li je živ moj muž Mijat Damjanović iz Beograda podnarednik u VII. puku III. poziv II. četa, II. batalion dunavske divizije. Sa odličnim poštovanjem Lena Damjanović, Nebojšina ulica 9, Beograd. 28839-8

Milano G. Miloeviću, Geneve. — Dragi čile! Primili smo tvoju i očevu kartu od sedmog januara, koja nas je sve mnogo obradovala. Mi smo svi zdravi i molimo se Bogu za sve naše, koji su tamo. Je sam još početkom septembra uputila jedan oglas na tebe s molbom, ako bi što znao o mom Maksu, da mi javiš, sve do danas ne dobih odgovor. Otac bi trebao da se postara i da nam javlja za sve naše, za koje se mi brinemo istovako i za vas. Maksa mi se nije ni jednom javio, zato te i po drugi put molim, ako bi znao što o njemu, da mi javiš preko "Beogradskih Novina". Sve vas srdačno pozdravlja i unapred blagodar, Lepa Veljković, Markovac — Smederevo. 28860-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Ženeva. Ljubo vas molim gospodine, da dostavite Dragutinu Radisavljeviću, naredniku menaže Vrhovne Komande, pošta broj 999, sledeće: Dragi zete! Djeca su vam zdrava nalaze se kod mene. Čaja je umrla 19. decembra 1915. godine. Ljuba je novac primila 200 kruna. Pošaljite još ako vam je moguće. Hvala na izvješću za moga Mila i u buduću me dajte novca, ako vam je moguće. Biću vam zato vječno blagodarna. Milu javite, da smo kod kuće svi zdravi. Tata je u Magjarskoj zdrav. Joca i Anica se mole Bogu za svoga tatiću, da im se vrati živ i zdrav. Neka vam Mile pošalje sliku kao i vi vašu; to bi nas radovalo i vi i Mile češće se javljajte. Mnogo pozdrava mom Milu kao i vami od svih nas. Gospodinu Premoviću unapried zahvaljuje, Marija Filipović, Budimska ulica 2, Beograd. 28864-8

Gospodinu Adamu Djeršanu, Ženeva. Poštovani gospodine! Bndite ljubazni i dostavite mome mužu Sreću Pavloviću, Beogradska Zadruga, Solun: Milim moj Sreto! Čestitam ti imen i rođen-dan sa željom, da se što skorije vidimo. Dobila sam kartu tvoju od Božića, iz koje vidim, da ako ne sve, ono većinu mojih oglasa čitaš. Ja sam ti veoma mnogo pisala. O novoj godini sam ti poslala moju sliku i tri pisma. Javila sam Zadrugi u Marselji i tebi u Solnu, da sam i treću partiju novca dobila. Poslaj mi tri meseca, i svaki tri meseca neka mi se šalje ista suma, Milu i Vučka ljubim. Zašto se Toma Kaji ne javlja? njoj je žao, i ljubi se. Mi više nismo u ljubavi. Bila sam ozbiljno bolesna, no sad je opet dobro. — Budi mi samo ti živ i zdrav. Od Bate nikakva glasa, počinjemo brinuti. Odmah javi, da li si što od njega dobio. Piši mi, da brinem za njim, naročito sad. Sve poznate, a naročito Milu i čika Vuču pozdravljam, a tebe volim i očekujem tvoja, Ruža Pavlović, Donja ulica 69, Beograd. 28838-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Ženeva. Umoljavam, da se izvestite za moga brata, da li je živ i zdrav. Vojslav Vasiljević, Rue Legendre 36, Paris, gdje već šest godina živi, a tri godine se nije javio. Traži ga sestra Jelena Gagović, Bitolska ulica 41, Beograd. 28947-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Ženeva. Umoljavam, da se izvestite za moga brata, da li je živ i zdrav. Vojslav Vasiljević, Rue Legendre 36, Paris, gdje već šest godina živi, a tri godine se nije javio. Traži ga sestra Jelena Gagović, Bitolska ulica 41, Beograd. 28947-8

Gospodinu Aca Dinu, Geneve, Suisse Case M. B. 3064. Poštovani gospodine! Molim vas dostavite mome deveru Branku Stanojeviću, sledeće. Dragi Brano! Tvoje sve karte primili smo i po njima postupili. Mi smo svi živi i zdravi, ne brini za nas ništa. Silke ćemo ti poslati i obširan oglas. Mi te svi grlimo i pozdravljamo. Tvoja snaja, Mara Stanojević, Knez Mihajlova 51, Beograd. 28859-8

Gospodinu Stevi Acimoviću, Geneve. Molim vas izvestiti moje srodnicke prijatelje preko gospodina Milana Tanića advokata, rezervnog kapetana VII. puka III. poziva, da sam sa porodicom došao kući. Gospodina Mihaila Popovića protu molim za novčanu pomoć. Sve pozdravlja Atanasije Vučićević sveštenik, Mali Požarevac, Grocka. 28802-8

Gospodinu Jovi M. Kosovljaninu; Geneve. Molim te Jovo javi kum Marku, da novac nismo ni ja ni Milica primile. Pisali smo vam više puta, a odgovora n'kakvog. Molim te vidi, gde je novac zaostao, jer nam je jako potreban. Kum Djoka je zdrav i on novac očekuje. Gospodja Pindička takodje nije novac primila. Kum Markova biblioteka kao i zgrada oštećene su. Pozdrav kum Marku, Dani i Vukosavi kao i tebi od Milice i mene. Draga Molerović, Jagodina. 28843-8

Sa tužnim srcem izveštavam rođake i prijatelje, da je moj dobi i mili sin + Mihajlo Hristić umro u tuđini, bez nege svoje ojadjene majke. U isto vreme javljam, da ću mu davati godišnji parastos u subotu 11.-24. ov. m. u 10 sati pre podne u crkvi Savinačkov. Beograd. Nesretna majka: Ivana Hristić sa ostalom rodbinom. 28945

Gospodja Melanija M. Pavlovića sa decom, a u osustvu ostale porodice, činiće dvogodišnji pomen svojim milim i neprežaljenim pokojnicima: dragoj i nježnoj seji — teti + Jeli St. Stokića i milom i dobrom bratu — ujaku + Dimitriju M. Klidisu u subotu 11.-24. februara u 10¹/₂ sati u ovdashnoj Sabornoj crkvi. 28921

Gospodinu Dragoljubu Mlovanoviću, Ženeva, za Mihajla. Dobila sam devetu pošiljku novca. Već je tri meseca kako nemam od tebe nikakvih vijesti, što me vrlo brine. Zašto se ne javljaš ni ti, ni ti pak moja braća? Ja i otac pišemo vam vrlo često preko Dragoljuba i Žiriškog Biroa. Bata je hvala Bogu dobro i napreduje, ljubi tatici ruku. Pozdrav svima našima i Dragoljubu, njegovi su dobro. Ljube te i grle tvoji, Danica i Slobodan, Darinka Žilović, Poslanička ulica 40, Beograd. 28844-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Ženeva. Molim vas javiti mome mužu Dušanu Djoriću, činovniku željezničkom, sledeće: Dragi Dušane! Dobila sam jednu kartu i jednu pošiljku više ništa. Novac mi je veoma potreban, zato mi pošalji što prije i što više možeš. Svi smo zdravi, Borislav prohodao, više tata. Pozdrav, Ljubica Djorić, Prote Mateje ulica 12, Beograd. 28836-8

Milutinu Uroševiću, — Case Mont Blanc 4974. Ženeva. Molim te izvesti se na najbolji način za moga prijatelja Blagoja Rakovića, narednik IV. čete, 3. bataljona, XII. puka, I. poziva iz Voimilovića, sreza studenčkog, koji se do sada nikako nije javio. Izvještaj na njegovog brata Branislava Rakovića, iz Voimilovića, srez studenčki. Pozdrav, Tasa Mmić, iz Aleksandrova, Zupa. 28851-8

Gospodinu Stevi Acimoviću, Ženeva, Suisse, Molim vas dostavite mome sinu Milutinu Županjevcu, konjičkom kapetanu: Milim sine! Tvoju pošiljku jula meseca primio sam, kao i januara meseca. Naša je radost prevellika, molimo Boga, da tebe vrati. Javi nam za Miroslava, Milana, Danila i Milivoja. Često šalji novac i javljaj nam se, da ne brinem. Obrati se oglasom našem gazdi, da nam otvori kredit. Milan d'z odmah pošalje n'ovac Ljubici. Izvesti zet Mitu, da joj otvori kredit. Svi smo zdravi, što i svima vama želimo. Pošalj nam tvoju sliku, mnogo brinem. Da li je Kaca živ? Sve vas pozdravljamo i ljubimo svi, tvoj otac, Vasa Županjevac. 28831-8

Gospodinu Dragoljubu Mlovanoviću, Ženeva, za Mihajla. Dobila sam devetu pošiljku novca. Već je tri meseca kako nemam od tebe nikakvih vijesti, što me vrlo brine. Zašto se ne javljaš ni ti, ni ti pak moja braća? Ja i otac pišemo vam vrlo često preko Dragoljuba i Žiriškog Biroa. Bata je hvala Bogu dobro i napreduje, ljubi tatici ruku. Pozdrav svima našima i Dragoljubu, njegovi su dobro. Ljube te i grle tvoji, Danica i Slobodan, Darinka Žilović, Poslanička ulica 40, Beograd. 28844-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Ženeva. Molim vas javiti mome mužu Dušanu Djoriću, činovniku željezničkom, sledeće: Dragi Dušane! Dobila sam jednu kartu i jednu pošiljku više ništa. Novac mi je veoma potreban, zato mi pošalji što prije i što više možeš. Svi smo zdravi, Borislav prohodao, više tata. Pozdrav, Ljubica Djorić, Prote Mateje ulica 12, Beograd. 28836-8

Milutinu Uroševiću, — Case Mont Blanc 4974. Ženeva. Molim te izvesti se na najbolji način za moga prijatelja Blagoja Rakovića, narednik IV. čete, 3. bataljona, XII. puka, I. poziva iz Voimilovića, sreza studenčkog, koji se do sada nikako nije javio. Izvještaj na njegovog brata Branislava Rakovića, iz Voimilovića, srez studenčki. Pozdrav, Tasa Mmić, iz Aleksandrova, Zupa. 28851-8

Gospodinu Stevi Acimoviću, Ženeva, Suisse, Molim vas dostavite mome sinu Milutinu Županjevcu, konjičkom kapetanu: Milim sine! Tvoju pošiljku jula meseca primio sam, kao i januara meseca. Naša je radost prevellika, molimo Boga, da tebe vrati. Javi nam za Miroslava, Milana, Danila i Milivoja. Često šalji novac i javljaj nam se, da ne brinem. Obrati se oglasom našem gazdi, da nam otvori kredit. Milan d'z odmah pošalje n'ovac Ljubici. Izvesti zet Mitu, da joj otvori kredit. Svi smo zdravi, što i svima vama želimo. Pošalj nam tvoju sliku, mnogo brinem. Da li je Kaca živ? Sve vas pozdravljamo i ljubimo svi, tvoj otac, Vasa Županjevac. 28831-8

Gospodinu Dragoljubu Mlovanoviću, Ženeva, za Mihajla. Dobila sam devetu pošiljku novca. Već je tri meseca kako nemam od tebe nikakvih vijesti, što me vrlo brine. Zašto se ne javljaš ni ti, ni ti pak moja braća? Ja i otac pišemo vam vrlo često preko Dragoljuba i Žiriškog Biroa. Bata je hvala Bogu dobro i napreduje, ljubi tatici ruku. Pozdrav svima našima i Dragoljubu, njegovi su dobro. Ljube te i grle tvoji, Danica i Slobodan, Darinka Žilović, Poslanička ulica 40, Beograd. 28844-8

Gospodinu Jovanu Premoviću, Ženeva. Molim vas javiti mome mužu Dušanu Djoriću, činovniku željezničkom, sledeće: Dragi Dušane! Dobila sam jednu kartu i jednu pošiljku više ništa. Novac mi je veoma potreban, zato mi pošalji što prije i što više možeš. Svi smo zdravi, Borislav prohodao, više tata. Pozdrav, Ljubica Djorić, Prote Mateje ulica 12, Beograd. 28836-8

Milutinu Uroševiću, — Case Mont Blanc 4974. Ženeva. Molim te izvesti se na najbolji način za moga prijatelja Blagoja Rakovića, narednik IV. čete, 3. bataljona, XII. puka, I. poziva iz Voimilovića, sreza studenčkog, koji se do sada nikako nije javio. Izvještaj na njegovog brata Branislava Rakovića, iz Voimilovića, srez studenčki. Pozdrav, Tasa Mmić, iz Aleksandrova, Zupa. 28851-8

Gospodinu Stevi Acimoviću, Ženeva, Suisse, Molim vas dostavite mome sinu Milutinu Županjevcu, konjičkom kapetanu: Milim sine! Tvoju pošiljku jula meseca primio sam, kao i januara meseca. Naša je radost prevellika, molimo Boga, da tebe vrati. Javi nam za Miroslava, Milana, Danila i Milivoja. Često šalji novac i javljaj nam se, da ne brinem. Obrati se oglasom našem gazdi, da nam otvori kredit. Milan d'z odmah pošalje n'ovac Ljubici. Izvesti zet Mitu, da joj otvori kredit. Svi smo zdravi, što i svima vama želimo. Pošalj nam tvoju sliku, mnogo brinem. Da li je Kaca živ? Sve vas pozdravljamo i ljubimo svi, tvoj otac, Vasa Županjevac. 28831-8

Gospodinu Dragoljubu Mlovanoviću, Ženeva, za Mihajla. Dobila sam devetu pošiljku novca. Već je tri meseca kako nemam od tebe nikakvih vijesti, što me vrlo brine. Zašto se ne javljaš ni ti, ni ti pak moja braća? Ja i otac pišemo vam vrlo često preko Dragoljuba i Žiriškog Biroa. Bata je hvala Bogu dobro i napreduje, ljubi tatici ruku. Pozdrav svima našima i Dragoljubu, njegovi su dobro. Ljube te i grle tvoji, Danica i Slobodan, Darinka Žilović, Poslanička ulica 40, Beograd. 28844-8

S bolom u duši izveštavam srodnicke i prijatelje ovde kao i na strani, da se naš mili i neprežaljeni + Dragutin - Dragi Jovanović činovnik Uprave Monopola preselio u večnost 2-15. III. ovog meseca 'posle tromesečnog i teškog bolovanja u 34. godini svog mladnog života. Beograd, 7.-20. februara 1917. 28998

Većito ožalošćeni: otac: Dimitrije Jovanović, blagajnik Ministarstva pravde u penziji; supruga: Darinka; deca: Vida i Jela; braća: Svetislav, Milivoje i Milin; sestre: Zorka i Mica; tet: Svetislav Lazarević, činovnik Ministarstva Vojnog; strčevi: Svetozar Lazarević, arhivar Kasacionog suda i Dragutin Jovanović, član Narodnog Pozorišta i ostala mnogobrojna familija.

Naša mila i neprežaljena majka nana + Ana udova pok. Dimitrija S. Jovanovića, bivšeg trgovca ovdashnjeg, preminula je 20. ovog meseca, a sahraniće se 22. ovog mes. u 2 sata po podne. Stan: Kralja Milutina ulica broj 16, — spram hemijske laboratorije Beograd, februara 1917. 29000

Ožalošćeni za navek: sin: Mihailo D. Jovanović, predsednik vranjskog prvostepenog okr. suda; kćeri: Jelena i Angelina; unuka: Jelica; u uci: Slobodan, Ljubomir i Srđobuj; zet: Dušan Ognjanović, kontrolor Ministar. Finansija u penziji; sn ha: Olga.

Ljubomir Subotić, apotekar iz Uzića sa svojom porodicom izveštava sve svoje poznanike i prijatelje, da će svojoj dragoj supruzi, majki, kćeri i sestri + Jeleni Subotić rođenoj Vidicki davati četrdeseto-dnevni pomen u subotu 24. ov. m. u 10 sati pre podne u crkvi Svetoga Nikole na novom groblju. 29013 Ožalošćena porodica.

S bolom u duši izveštavam srodnicke, prijatelje i poznanike, da nas je zadesilo i druzi teški udar; da smo izgubili našu milu i nikad neprežaljenju cerku, odnosno sestru + STANISLAVU - CACU učenicu V. razreda gimnazije koja je posle dugog i teškog bolovanja preminula — u najlepšem cvetu svoje mladosti u 16-oj godini — 25.-I. (7.-II.) a sahranjena 27.-I. (9. II.) u ovdashnjem groblju. Ujedno izjavljujemo svoju duboku zahvalnost g. Dr. Maksimu Erdeljcu i